

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0413.04.5 <<ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ>> ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0413.04.01.5 <<ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ՀՈՂԱՅԻՆ
ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ ԵՎ
ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

III. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

N	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Ատեստավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)			Բաշխումն ըստ կուրսերի և կիսամյակների					
		Քնն.	Ստուգարք	Կուրս աշխ.	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն	Այլ թվում		2-րդ կուրս		3-րդ կուրս		4-րդ կուրս	
								3-րդ կիս. 15 շաբ.	4-րդ կիս. 16 շաբ.	5-րդ կիս. 12 շաբ.	6-րդ կիս. 14 շաբ.	7-րդ կիս. 11 շաբ.	8-րդ կիս. 12 շաբ.
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ												
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		3;4տ		72	54	18		34	38			
2.	Տնտեսագիտության հիմունքներ		5տ		48	40	8			48			
3.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		5տ		48	40	8			48			
4.	Իրավունքի հիմունքներ		4տ		36	30	6		36				
5.	Պատմություն		3տ		48	42	6	48					
6.	Ռուսաց լեզու		3;4տ		66	48	18	32	34				
7.	Օտար լեզու		3;4տ		66	48	18	32	34				
8.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		3տ		36	30	6	36					
9.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		4տ		28	26	2		28				
10.	Ֆիզիկական կուլտուրա		3-5;6տ		124	8	116	34	40	30	20		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				572	366	192	14	216	210	126	20	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ												
1.	Հաղորդակցություն		5տ		36	10	26			36			
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		4տ		36	12	24		36				
3.	Համակարգչային օպերատորություն		4տ		36	4	32		36				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				108	26	82		72	36			
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ												
1.	Հոդագիտություն		3տ		72	54	18	72					
2.	Ընդհանուր երկրաբանություն		3տ		54	44	10	54					
3.	Ընդհանուր երկրագործություն		3տ		72	54	18	72					
4.	Անասնաբուծության հիմունքներ		3տ		54	40	14	54					

5.	Հողաշինարարական գծագրություն		3տ		72	18	54		72					
6.	Ընդհանուր գեոդեզիա		3տ		72	18	54		72					
7.	Հողաշինարարության հիմունքներ		4տ		48	28	20			48				
8.	Գեոդեզիական և քարտեզագրական աշխատանքների բովանդակություն		5տ		54	26	28				54			
9.	Հողաբարելավում և հողավերականգնում		4տ		54	26	28			54				
10.	Գրունտների մեխանիկա և շինարարական նյութեր		4տ		54	36	18			54				
11.	Հողային իրավունք		4տ		72	42	30			72				
12.	Հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգ և հողային պաշարների կառավարման տնտեսական կառուցակարգերը		4տ		72	38	34			72				
13.	Պտղաբուծության և խաղողագործության հիմնունքներ		4տ		48	26	22			48				
14.	Գեոդեզիական սարքավորումների և գործիքների կիրառման հմտություններ		4տ		36	12	24			36				
15.	Տեղեկությունների մշակման վիճակագրական մեթոդները		4տ		54	24	30			54				
16.	Ձեռներեցություն		5տ		72	22	50				72			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				960	508	452		396	438	126			
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ													
1.	Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում		5տ		54	22	32				54			
2.	Ներհամայնքային հողաշինարարության հմտություններ		5տ		54	20	34				54			
3.	Հողաշինարարական և հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներ		5տ		72	30	42				72			
4.	Հողերի գնահատման և մոնիթորինգի հմտություններ		5տ		54	24	30				54			
5.	Գյուղական բնակավայրերի հատակագծման հմտություններ		6տ		54	22	32					54		

6.	Համայնքային ճանապարհների նախագծման հմտություններ		6տ		36	10	26					36		
7.	Հողային շուկայի ուսումնասիրման հմտություններ		6տ		54	30	24					54		
8.	Անշարժ գույքի գնահատման հմտություններ		6տ		62	26	36					62		
9.	Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման հմտություններ		6տ		54	24	30					54		
10.	Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի հողաշինարարական կազմակերպման տնտեսական հիմնավորումը		6տ		36	12	24					36		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				530	220	310				234	296		
	ԸՆՏՐՈՎԻ		5տ;6տ		48						18	30		
	ՊԱՀՈՒՍԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ				14							14		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				2232	1120	1036	14	612	720	540	360		
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				200									
	Շաբաթվա ժամերի քանակը								36	36	36	36		

	IV. ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ			N	VII. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՀԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Ընտանեկան կյանքի նախապատրաստում				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ
2	Տարիքային հոգեբանություն			1	ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ տնտեսագիտական առարկաների
				2	ռուսաց և օտար լեզուների
				3	տեղեկատվական տեխնոլոգիաների
	V. ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	4	գեոդեզիայի և երկրաբանության
1	Ուսումնական	4;5	4	5	հողագիտության և հողաշինարարության
2	Մասնագիտական	6	2		
3	Նախաավարտական	6	3		
					ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		9	1	
				2	
VI. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ				3	
Ավարտական (դիպլոմային) առաջադրանքի կատարում մայիսի 18-ից հունիսի 28-ը շրջանում, պաշտպանություն՝ հունիսի 29-ից հուլիսի 5-ը շրջանում:				4	
					ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ
				1	Մարգարահիլճ
				2	Մարգահրապարակ

VIII. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Ուսանողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով, հաստատության ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների /մոդուլների/ ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի /մոդուլի/ համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների /մոդուլների/ ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորված առանձին առարկաների /մոդուլների/ գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 ուսանող՝ ելնելով ուսուցանվող առարկայի /մոդուլի/ յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների /մոդուլների/ տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշումներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է քոլեջի խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:
3. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի, քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատում է քոլեջի ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
4. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութի որոշակի մասը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով՝ մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
5. Համարիչ-հայտարարով բաժանված շաբաթների օրերի առաջին մասն օգտագործվում է համարիչի, մյուս մասը՝ հայտարարի նշանակության համար:
6. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը: Ամանորի և Սուրբ ծննդի տոների շաբաթը քոլեջը հաշվի է առնում յուրաքանչյուր տարվա աշխատանքային ժամանակացույցը կազմելիս:
7. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների ներկայացրած խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
8. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամերի հաշվին:
9. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
10. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված, կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ գնահատումով:
11. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնացված կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
12. Քոլեջը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ>>

Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-5-17-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում 10 ժամ, գործնական աշխատանք 26 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար, 2) կիրառի ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 3) կիրառի անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 4) ձևավորի և զարգացնի միջանձնային հաղորդակցում, 5) խթանի համագործակցության ձևավորումը, ստեղծի նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը,

	5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր անձնական հաղորդակցման և շփման ձևերի, գործնական հաղորդակցման եղանակների ու դրանց բաղադրիչների վերաբերյալ: Կառաջադրվեն իրավիճակային խնդիրներ՝ նպատակային հաղորդակցման հնարավորությունները բացահայտելու համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր (մասնավորապես՝ հարց ու պատասխանը և թեստերը), նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին և առաջադրված իրավիճակում օգտագործում է հնարավորությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված հարցաշարեր, իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է քննարկումների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր ուղղակի հաղորդակցման ձևերի վերաբերյալ, հանձնարարվում է որոշակի թեմայի շուրջ զեկույց և հաղորդում պատրաստել, առաջադրվում է թեմատիկ քննարկումներ, որի ընթացքում ուսանողը հանդես է գալիս հնարավոր բոլոր դրսևորումներով: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր (մասնավորապես՝ հարց ու պատասխանը և թեստերը), նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին, խոսքը կառուցում է հստակ և նպատակային, կարողանում է արձագանքել ըստ իրավիճակի:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված քննարկման ենթակա թեմաներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և իրավիճակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր անուղղակի հաղորդակցման ձևերի վերաբերյալ, կհանձնարարվի որոշակի թեմայի շուրջ կազմել տեքստ՝ հաշվի առնելով հասցեատիրոջը, կառաջադրվի թեմա, որի վերաբերյալ տարբեր աղբյուրներից հավաքագրվում, ամբողջացվում և փոխանցվում է տեղեկատվությունը, կհանձնարվի բանավոր հակիրճ միտքը վերածել գրավոր ամբողջական տեքստի, իսկ ամբողջական ծավալուն տեքստից առանձնացնել առաջնային ինֆորմացիան և ներկայացնել հակիրճ խոսքով: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր (մասնավորապես՝ հարց ու պատասխանը, թեստերը), նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին և առանց էական թերությունների կատարում է հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված քննարկման ենթակա թեմաներ, դերային խաղերի սցենարներ,

	հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական աշխատանքների և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի գործնական աշխատանքներ որոշակի տեղեկատվություն ստանալու, մշակելու և դասակարգելու համար: Կառաջադրվի իրավիճակային խաղեր՝ անձնական շփում նախաձեռնելու, երկխոսության կողմ լինելու, զրույցը պահպանելու և եզրափակելու կարողությունները դիտարկելու, գնահատելու համար: Նույն առաջադրանքը կհանձնարարվի աշխատանքային շփումների համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր (մասնավորապես՝ հարց ու պատասխանը և թեստերը), նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ, սցենարներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար
Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ),

	2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքում է անհրաժեշտ տեղեկատվություն, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական աշխատանքների և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Թեստերի միջոցով ստուգվում է համագործակցությունը խթանող միջոցառումների իմացությունը, և կոնկրետ դեպքերի համար դրանց կիրառման առավել նպաստավոր տարբերակները: Կհանձնարարվի հավաքագրել որոշակի գործընկերոջ վերաբերյալ տեղեկատվություն և օգտագործել գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար: Կառաջադրվի իրավիճակային խաղեր՝ գործնական հաղորդակցում նախաձեռնելու, համագործակցության հասնելու և հետադարձ կապ ապահովելու համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր, մասնավորապես՝ հարց ու պատասխանը, թեստերը, նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ, սցենարներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-5-17-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝

	տեսական ուսուցում 12 ժամ գործնական աշխատանք 24 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները, 2) կազմակերպի կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան, 3) կանխի հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնի անվտանգության միջոցառումներ, 4) ցուցաբերի առաջին օգնություն:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի առնվազն 10 առաջադրանքով թեստ, որում նա պետք է ընտրի տվյալ իրավիճակի ճիշտ պատասխանը: Ստորև ներկայացվում է արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները՝ անվտանգության հիմնական կանոնները՝ ըստ տարբեր մասնագիտական աշխատատեղերի, տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունը, հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները,

	պատասխանատվությունը, էլեկտրաանվտանգության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունը: կենցաղային հիմանական սարքերի անվտանգության կանոնները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը առաջադրանքը կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն), 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել որոշակի, կոնկրետ իրավիճակից բխող սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման, ինչպես նաև անհրաժեշտ աշխատանքային կամ կենցաղային նյութերի անվնաս օգտագործմանն ուղղված միջոցառումներ: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ

Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառների ու հետևանքների, դրանց կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ: Կհանձնարարվի ներկայացնել որոշակի խմբերի համար սահմանված աշխատանքային պայմանների ապահովման և կոնկրետ վտանգի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումներ: Կառաջադրվի կոնկրետ կենցաղային վթարի կամ պատահարի համար ներկայացնել փաստաթղթային ձևակերպումներ բաղադրիչները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին և կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) տարբեր կտրվածքների դեպքում կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության գործողությունները:

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի կատարել (անհնարինության դեպքում՝ նկարագրել) առաջին օգնության գործողություններ՝ ըստ դեպքերի: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում բոլոր հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ, առաջին օգնության համար անհրաժեշտ միջոցներ, նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՄԱԿԱՐԳԶԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-5-17-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 32 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) կիրառի համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը, 2) խմբագրի և ֆորմատավորի տեքստեր, 3) պատրաստի և խմբագրի աղյուսակներ, 4) կատարի գրաֆիկական խմբագրում և նկարագարում,

	5) համակարգչային ծրագրերով կազմակերպի ցուցադրություն, 6) աշխատի համացանցում:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը
Կատարման չափանիշներ	1) համակարգչային համալիրում ներառվող հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչները բնութագրում է, 2) ճիշտ է պահպանում համակարգիչը և բաղադրիչները միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմանները, 3) օգտվում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից, 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը, 6) բացում է առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է փաստաթղթի տպագրում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչների, օժանդակ տեխնիկական սարքերի, դրանց կիրառման և նշանակության մասին: Կհանձնարարվի միացնել համակարգիչը և դրան կից օժանդակ տեխնիկական սարքերը, օգտագործել ծրագրային հնարավորությունները՝ համաձայն առաջադրանքի: Ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարել նույն գործողությունը. թղթապանակ և ֆայլ բացելու, պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից օգտվելու, ստեղծված ֆայլը պահպանելու, փակելու, առաջադրված վայրում տեղադրելու և տպագրելու գործողություն: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր, համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Խմբագրել և ֆորմատավորել տեքստեր
Կատարման չափանիշներ	1) հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար ծրագրերը պատրաստել է, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) տեքստային ցուցիչը տեղաշարժելով կատարելում է ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորման գործողությունները ճիշտ է կատարում, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի տեքստեր մուտքագրելու, ձևավորելու, խմբագրելու տեքստը հավելելու գործողություններ՝ առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Պատրաստել և խմբագրել աղյուսակներ
Կատարման չափանիշներ	1) աղյուսակներ կազմելու համակարգչային ծրագրերը և դրանց կիրառումը ներկայացնում է, 2) առաջադրված չափերով կազմում է աղյուսակ և մուտքագրում տվյալներ, 3) աղյուսակում կատարում է ուղղումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) աղյուսակի տվյալների մեջ ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի աղյուսակ կազմելու, ձևավորելու, խմբագրելու, տվյալներ մուտքագրելու, աղյուսակային տվյալները հավելելու և տվյալների ֆունկցիոնալ կախվածություն ստեղծելու գործողություններ՝ առնվազն 2

	հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Ֆունկցիոնալ կախվածության օրինակ կարող է հանդիսանալ թվաբանական գործողությունների ամփոփումը, վերափոխումը (օրինակ՝ տոկոսի վերածելը) և այլն: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով նաև Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 2) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 3) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 4) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 5) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 6) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի գրաֆիկական օբյեկտներ, կանոնավոր պատկերներ, տեքստային բլոկներ գծագրելու, խմբագրելու, տվյալներ մուտքագրելու, խմբավորելու, ձևավորելու գործողություններ՝ առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5	Համակարգչային ծրագրերով կազմակերպել ցուցադրություն
Կատարման չափանիշներ	1) ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը ճիշտ է ներկայացնում, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի օգտվելով պատուհանային կառուցվածքից նախապատրաստել ցուցադրական ծրագիրը՝ թվային և տեքստային տվյալներ մուտքագրելու, խմբագրելու, նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, աղյուսակային և գրաֆիկական տվյալներ ներբեռնելու, ձևավորելու գործողություններ՝ առնվազն 2 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Կառաջադրվի ազատ թեմայի ներկայացման համար պատրաստել ցուցադրություն և ներկայացնել՝ պահպանելով թեմայի տրամաբանական կապն ու հաջորդականությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6	Աշխատել համացանցում
Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում,

	7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի, թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել համացանցի կառուցվածք, օգտագործման նպատակների բազմազանությունը, համացանցի միջոցով կարգավորման ենթա հնարավոր հարցերը: Ուսանողին կհանձնարարվի մուտք գործել ինտերնետային ծրագիր՝ փնտրել առաջադրված տվյալները, ներբեռնել, օգտագործել և պահպանել տվյալներ: Կառաջադրվի որոշակի տեղեկատվություն փոխանցել սոցիալական կայքերի միջոցով կամ բաշխել ըստ հասցեականության: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել հողի մասին ընդհանուր գիտելիքներ և նրանց կողմից հողառաջացնող գործոնները, հողի կազմն ու կառուցվածքը, հատկանիշները, աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, ՀՀ հիմնական հողատեսակները և դրանց տնտեսական նպատակներով յուրացվածության մակարդակն ու օգտագործման ներկա վիճակն ուսումնասիրելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 54 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի «Հող» և «հողմահարում» հասկացությունները, հողառաջացնող հիմնական մայրապարները և դրանց

	հողմահարման առանձնահատկությունները, 2) ներկայացնի հողառաջացնող հիմնական գործոնները, 3) ներկայացնի հողի կազմը և կառուցվածքը, 4) ներկայացնի հողի հատկանիշները, 5) ներկայացնի հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները և ՀՀ հիմնական հողատեսակների յուրացվածության ժամանակակից պատկերը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել «Հող» և «հողմահարում» հասկացությունները, հողառաջացնող հիմնական մայրապարները և դրանց հողմահարման առանձնահատկությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում հող հասկացությունը, 2) ճիշտ է սահմանում հողմահարում հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողը, որպես բնական մարմին, 4) ճիշտ է բացատրում մայրապար հասկացությունը և ներկայացնում է հողառաջացնող հիմնական մայրապարները, 5) ճիշտ է մեկնաբանում հողմահարման երևույթը և հողմահարման տեսակները (ֆիզիկական, քիմիական, կենսաբանական կամ օրգանական), 6) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող տարբեր մայրապարների քիմիական, մեխանիկական և հանքաբանական կազմը, 7) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող տարբեր մայրապարների հողմահարման առանձնահատկությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեստային առաջադրանքի և գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին առաջադրվելու է ըստ թեստում ներառված հասկացությունների տալ դրանց համառոտ բացատրությունները: Գործնական առաջադրանքի միջոցով ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ ներկայացված գծապատկերի բացատրել ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական հողմահարումների ընթացքը: Կառաջադրվեն տարբեր մայրապարների նմուշներ, որոնցից ուսանողը պետք է առանձնացնի հողառաջացնող հիմնական տեսակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – «հող» և «հողմահարում» հասկացություններ;

	– հողմահարման տեսակները, – հողմահարման տարածման օրինաչափությունները, – հողմահարման տեսակների գծապատկերները, – մայրապարների դասակարգման գծապատկերը, – հողառաջացնող հիմնական մայրապարների Արդյունքը կգնահատվի բավարար, եթե ուսանողը առաջադրանքները կատարի հիմնականում ճիշտ: Թույլատրելի է որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողմահարման տեսակների գծապատկերները, աղյուսակի տեսքով ներկայացնի հողառաջացնող հիմնական մայրապարների դասակարգման գծապատկերը: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր մայրապարների նմուշներ, հողմահարության տարբեր տեսակները բնութագրող դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողառաջացնող հիմնական գործոնները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող գործոնների ընդհանուր սխեման, 2) ճիշտ է բացատրում մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) ձևակազմական տարրերի հողառաջացնող դերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի երկրաբանական հիմքի առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի ջրաբանաերկրաբանական առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում բուսածածկույթի հողառաջացնող դերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում կենդանի օրգանիզմների հողառաջացնող դերը, 7) ճիշտ է ներկայացնում մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքների հողառաջացնող դերը, 8) ճիշտ է մեկնաբանում ժամանակի դերակատարությունը հողառաջացման ընդհանուր գործընթացում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է թեստային առաջադրանքում ներառված հողառաջացնող հիմնական գործոնների վերաբերյալ տալ հակիրճ բացատրություններ:

	Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողառաջացնող գործոնների ընդհանուր սխեման, – մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) ձևակազմական տարրերը, – տարածքի երկրաբանական հիմքի առանձնահատկություններ, – տարածքի ջրաբանաերկրաբանական առանձնահատկություններ, – հողառաջացնող գործոնի դերը տարածության մեջ, – ժամանակի դերակատարությունը հողառաջացման գործում: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողառաջացման երևույթի և հիմնական հողառաջացնող գործոնների, ինչպես նաև դրանց դերի ու նշանակության և տարածման օրինաչափությունների վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողառաջացման երևույթի գծապատկերը, աղյուսակի տեսքով ներկայացնի հողառաջացման գործում մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքները: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր մայրապարների նմուշներ, հողմահարության տարբեր տեսակները բնութագրող դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողի կազմը և կառուցվածքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կազմում հողի մորֆոլոգիական (ձևակազմական) պրոֆիլը (ուղղաձիգ կտրվածքը), 2) ճիշտ է պարզաբանում հողի ծագումնաբանորեն փոխկապակցված հորիզոնների հաջորդական դասավորությունը, 3) ճիշտ է չափագրում հողի հզորությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողի երանգավորման կախվածությունը հումուսի քիմիական կազմից, 5) ճիշտ է ներկայացնում հողի կառուցվածքը և կառուցվածքային (ագրեգատային) բաղադրիչները, 6) ճիշտ է դասակարգում հողերը՝ ըստ մեխանիկական կազմի և ագրեգատային կառուցվածքի, 7) հողերի գնահատումը ըստ մեխանիկական կազմի ճիշտ է կատարում, 8) ճիշտ է տարանջատում հողերի ագրոնոմիական գնահատման սկզբունքներն՝ ըստ ագրեգատային կառուցվածքի:

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և գործնական հանձնարարականի միջոցով: Թեստի միջոցով ստուգվելու է հողի կազմի և կառուցվածքի վերաբերյալ ուսանողի գիտելիքները, իսկ գործնական առաջադրանքով հանձնարարվելու է հողի կենդանի կտրվածքում ցուցադրել հողի կազմի և կառուցվածքի տարրերի ճանաչումը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողի ծագումնաբանական փոխկապակցված հորիզոնների հաջորդականությունը, – հողի ձևակազմական պրոֆիլը, – հողի հզորությունը, – հողի երանգավորման կախվածությունը հումուսի քիմիական կազմից, – հողի կառուցվածքը և կառուցվածքային բաղադրիչները, – հողի մեխանիկական և քիմիական կազմը: Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված, եթե առաջադրանքները հիմնականում կատարվում են անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողի կազմի և կառուցվածքի վերաբերյալ: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողի ծագումնաբանական հորիզոնները, չափագրի հողի հզորությունը, ըստ հողի գույնի որոշի հողատեսակում բուսահողի մոտավոր պարունակությունը: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր հողատեսակների նմուշներ, չափիչ սարքավորումներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողի հատկանիշները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողի օրգանական նյութերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողի ֆիզիկական հատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները, 4) կարող է մեկնաբանել հողի ջրային հատկությունները և ջրային վարքը (ռեժիմը), 5) ճիշտ է բացատրում հողի օդային հատկությունները և օդային վարքը, 6) ճիշտ է պարզաբանում հողի ջերմային հատկությունները և ջերմային վարքը,

	7) ճիշտ է ներկայացնում հողի սննդային վարքը, 8) հողի բերրիության սահմանումը ճիշտ է, 9) ճիշտ է մեկնաբանում հողի բերրիության բարձրացման միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին առաջադրվելու է թեստում ներառված հարցերի միջոցով բացատրել հողի հատկանիշները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողի օրգանական նյութերը, – հողի ֆիզիկական և ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները, – «հողի բերրիություն» հասկացություն, – հողի ջրային և օդային հատկությունները, – հողերի գնահատումը ըստ ջրաջերմային հատկանիշների, – հողերի բերրիության բարձրացման հիմնական միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ հողի հատկությունների մասին: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ուսանողը պետք է գծանկարի հողի ջրային և ջերմային վարքը պայմանավորող գործոնները, գծանկարի հողերի բերրիության բարձրացման միջոցառումների հիմնական խմբերը: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր նմուշի հողեր, հողի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները որոշող սարքավորումներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները և ՀՀ հիմնական հողատեսակների յուրացվածության ժամանակակից պատկերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի լայնակի-հորիզոնական տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ բնական գոտիների, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի ուղղաձիգ-վերընթաց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ լանդշաֆտային

	գոտիների, 3) ճիշտ է պարզաբանում տարբեր հողատեսակների յուրացման հնարավորությունները, 4) հստակ ներկայացնում և համեմատում է ՀՀ հիմնական հողատեսակների տնտեսական յուրացվածությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու աշխարհի և ՀՀ հողերի քարտեզների վրա ցույց տալ հիմնական հողատեսակների տարածման շրջանները, տալ որոշակի բացատրություններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, – ըստ բնական գոտիների հողերի լայնակի-հորիզոնական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, – ըստ բնական գոտիների հողերի ուղղաձիգ-վերընթաց տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, – ՀՀ հիմնական հողատեսակների յուրացվածության ժամանակակից պատկերը, – տարբեր հողատեսակների յուրացման հնարավորությունները, յուրացման միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են հողատեսակների տարածման շրջանները բնութագրող քարտեզներ և այլ դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-002
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը նպատակն է երկրագնդի ներքին կառուցվածքի ու կազմության, զարգացման երկրաբանական պատմության, մակերեսային և խորքային երևույթների, երկրակեղևի, հատկապես՝ դրա արտաքին թաղանթում պարունակվող ստորերկրյա ջրերի ծագման ու պաշարների, ինչպես նաև ինժեներաերկրաբանական երևույթների մասին ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալը, ինչպես նաև դրանք գործնական խնդիրների լուծման ընթացքում կիրառելու բնագավառում մոտեցումներ ձևավորելը:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝

	տեսական ուսուցում՝ 44 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի երկրաբանության հիմնական բաժինները, 2) ներկայացնի երկրագնդի ֆիզիկական հատկությունները, 3) ներկայացնի աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, 4) ներկայացնի երկրագնդի ջրաերկրաբանական պայմանները, 5) ներկայացնի երկրագնդի ինժեներաերկրաբանական պայմանները և երևույթները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել երկրաբանության հիմնական բաժինները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության ուսումնասիրման առարկան, 2) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության հիմնական խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության հիմնական բաժինները. 4) ճիշտ է ներկայացնում ջրաերկրաբանության հիմնական տարրերը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում ինժեներաերկրաբանության հիմնական տարրերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման արդյունքների հիման վրա, որի ընթացքում ըստ իրավիճակների քննարկվելու են երկրաբանության հիմնական բաժինների առանցքային հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. - երկրաբանություն առարկայի դերն ու նշանակությունը, - երկրաբանություն առարկայի հիմնական խնդիրները, - երկրաբանություն առարկայի ճյուղային կառուցվածքը, - ճյուղային կառուցվածքի հիմնական առանձնահատկություններն ու առանցքային տարբերությունները, - ջրաերկրաբանության և ինժեներաերկրաբանության հիմունքների առանձնահատկություններն ու առանցքային

	տարբերությունները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը ակտիվորեն մասնակցում է քննարկմանը, ըստ իրավիճակների հարցերին տալիս է հիմնավորված պատասխաններ, կատարում է հիմնավոր եզրահանգումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական պարապմունքների միջոցով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ երկրաբանության, որպես գիտության, ձևավորման ու զարգացման, ուսումնասիրման առարկայի, խնդիրների և մեթոդաբանության վերաբերյալ: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երկրագնդի ֆիզիկական հատկությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի ձևի մասին ժամանակակից պատկերացումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի չափերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի խտությունը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում երկրագնդի ջերմային վիճակը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկումների հիման վրա: Խմբի անդամները ըստ ձևավորված սցենարի քննարկելու են երկրագնդի ֆիզիկական հատկություններին վերաբերող հարցեր: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – երկրագնդի չափագրական տարրերը, – Երկիր մոլորակի ձևին վերաբերող ժամանակակից պատկերացումները, – երկրագնդի չափերը և խտությունը, – Երկիր մոլորակի ջերմային վիճակը, Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ցուցաբերում է յուրացրած նյութի հիմնավորված ներկայացում, կատարում է ճիշտ եզրահանգումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գծագրական պիտույքներ, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մթնոլորտն (աթմոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 2) ճիշտ է ներկայացնում ջրոլորտն (հիդրոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 3) ճիշտ է ներկայացնում քարոլորտն (լիթոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 4) ճիշտ է ներկայացնում կենսոլորտն (բիոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է գծանկարել աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, մթնոլորտի ընդհանուր շրջանառության և նյութերի կենսաբանական շրջապտույտների գծապատկերները, բացատրել աշխարհագրական թաղանթի զարգացման պատմական ընթացքը, հիմնավորել աշխարհագրական թաղանթի կառուցվածքայնությունն ու ամբողջականությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, – մթնոլորտի էությունը և նրա կառուցվածքային տարրերը՝ – ներքնոլորտ (տրոպոսֆերա), – վերնոլորտ (ստրատոսֆերա), – միջնոլորտ (մեզոսֆերա), – Ջերմոլորտը (թերմոսֆերա) կամ իոնոլորտը (իոնոսֆերա), – Մթնոլորտի ամենավերին շերտն՝ արտաքին ոլորտն (էկզոսֆերա), – Ջրոլորտի առաջացումը և զարգացումը, – ջրային ոլորտն ընդհանուր կողմերով՝ օվկիանոսների աղի ջրեր, սառչաջրեր, ստորերկրյա, լճերի և գետերի քաղցրահամ ջրեր, – քարոլորտ (լիթոսֆերա)՝ օվկիանոսի և մայրցամաքային քարոլորտներ: – կենսոլորտ (բիոսֆերան)՝ կենսոլորտի սահմանները, կենսոլորտի բաղադրությունը, Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ, ոչ էական

	բացթողումները թույլատրելի են:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գծագրական պիտույքներ, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել երկրագնդի ջրաերկրաբանական պայմանները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում ջրի մեծ և փոքր շրջապտույտները, 2) ճիշտ է բացատրում երկրակեղևում ջրի բաշխման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ստորերկրյա ջրերի ձևավորման եղանակները, 4) ճիշտ է դասակարգում ստորերկրյա ջրեր և կարողանում է տարանջատել դրանց տեսակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ստորերկրյա ջրերի ֆիզիկաքիմիական հատկությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով, որի ընթացքում ուսանողը պետք է գծանկարի ջրի մեծ շրջապտույտի գծապատկերը, ցույց տա գրունտային և արտեզյան ջրերի տեղադրման սկզբունքային առանձնահատկությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – ջրի շրջապտույտ, – ջրի տեղական կամ փոքր շրջապտույտ, – ջրի համաշխարհային կամ մեծ շրջապտույտ, – երկրակեղևում ջրի բաշխման օրինաչափությունները, – ջրի շրջապտույտի գծապատկերը, – գրունտային և արտեզյան ջրերի տեղադրման սկզբունքային առանձնահատկությունները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գծագրական պիտույքներ, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել երկրագնդի ինժեներաերկրաբանական պայմանները և երևույթները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է դասակարգում մայրապարները՝ ըստ ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների, 2) ճիշտ է դասակարգում մայրապարների՝ ըստ առաջացման պայմանների, 3) ճիշտ է բացատրում փլուզման և ապարաթափվածքի երևույթները, 4) ճիշտ է բացատրում սողանքային և սելավային երևույթները, 5) կարող է ապահովել քաղաքացիական և արդյունաբերական կառույցների ու շենքերի տեղադրման համար բավարար նյութեր:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման արդյունքների հիման վրա: Քննարկման ընթացքում մեկնաբանվելու են արդյունքի գործնական նշանակություն ունեցող առանցքային հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – մայրապարների դասակարգումը. – ըստ ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների, ըստ առաջացման պայմանների, – ըստ հրաբխային ծագման՝ անդեզիտներ, անդեզիտադացիտներ, տրախիտներ, – փլուզման և ապարաթափվածքի երևույթներ, – սողանքային և սելավային երևույթներ, – սեյսմակայուն և ջրակայուն նյութեր, շինարարական կառույցներ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է նյութի հիմնավորված իմացություն, կատարում է ճիշտ եզրահանգումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գծագրական պիտույքներ, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-003

Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է գյուղատնտեսության կարևոր ենթաճյուղերից մեկի՝ երկրագործության (բուսաբուծության) կառուցվածքային առանձնահատկությունների և հողի՝ որպես գյուղատնտեսական արտադրության հիմնական միջոցի մասին ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալը, ինչը կարևոր է նրա ապագա մասնագիտական գործունեության համար:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 54 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի դաշտավարության հիմնական գործընթացները, 2) ներկայացնի բանջարաբուծության հիմնական առանձնահատկությունները և գործընթացները, 3) ներկայացնի պտղաբուծության հիմնական գործընթացները, 4) ներկայացնի խաղողագործության հիմնական գործընթացները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել դաշտավարության հիմնական գործընթացները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի պահեստավորման միջոցառումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի տեսակավորման միջոցառումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի որակավորման միջոցառումները, 4) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի նախապատրաստումը ցանքին, 5) ճիշտ է մեկնաբանում դաշտային մշակաբույսերի խմբավորման սկզբունքները և խմբերը, 6) ճիշտ է պարզաբանում դաշտային մշակաբույսերի աճեցման ագրոտեխնիկական առանձնահատկությունները և կարողանում է ընտրել համապատասխան տեխնիկական միջոցներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման միջոցով, որի ընթացքում պարզաբանվում են դաշտավարության հիմնական գործընթացների առանցքային հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	– Սերմի կառուցվածքը՝ սերմնակեղև (սպերմոդերմ), սաղմ (երիտասարդ սպորոֆիտ) էնդոսպերմում ու պերիսպերմում գտնվող սննդարար նյութեր, – սերմերի տեսակավորում, – սերմերի որակավորում, – սերմերի ցանքային որակը, – սերմերի նախապատրաստումը ցանքին, – սերմերի ձևավորման պայմանների ազդեցությունը դրանց որակական ցուցանիշների վրա, – սերմերի զարգացումը, հասունացումը և հանգիստը, – դաշտային մշակաբույսերի աճեցման ագրոտեխնիկան, – դաշտային մշակաբույսերի մշակության տեխնիկական միջոցները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է բավարար գիտելիքներ, կատարում է հիմնավորված եզրահանգումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել բանջարաբուծության հիմնական առանձնահատկությունները և գործընթացները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բանջարաբուստանային մշակաբույսերի ընդհանուր բնութագիրը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բանջարաբուստանային մշակաբույսերի կենսաբանական հատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բաց գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում բաց գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ծածկված գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում ծածկված գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները, 7) ճիշտ է ներկայացնում բանջարաբուծության ոլորտում կիրառվող քիմիական նյութերն ու պարարտանյութերի տեսակները և

	մեքենաները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և թեստային առաջադրանքի միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվում են բանջարաբուծության առանցքային հարցերը, իսկ թեստի միջոցով ուսանողը պետք է ըստ իրավիճակների առաջարկի առավել հիմնավորված լուծման տարբերակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – բանջարաբուստանային մշակաբույսերի պահանջը արտաքին գործոնների նկատմամբ, – բույսերի պահանջը ջրի և սննդառության նկատմամբ, պահանջը հողի և օդի խոնավության նկատմամբ, – պարարտացման համակարգը, – բույսերի պաշտպանության համակարգը, – մշակության ագրոտեխնիկան և միջոցառումները, – մշակության տեխնիկական միջոցները, – ծածկված գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները, – ծածկված գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հիմնավորված գիտելիքներ, իսկ թեստի հարցերին պատասխանում է հիմնականում անսխալ, թույլատրելի են ոչ էական բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել պտղաբուծության հիմնական գործընթացները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային բույսերի բուսաբանական նկարագիրը, 2) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային բույսերի խմբավորման սկզբունքները և խմբերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային բույսերի բազմացման եղանակները, 4) ճիշտ է ներկայացնում երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, հասակային շրջանները և էտը, 5) ճիշտ է ընտրում և կիրառում պտղաբերող ծառերի խնամքի և էտման գործիքները,

	6) ճիշտ է ներկայացնում պտուղների և հատապտուղների բերքահավաքի ու պահպանման միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և թեստային առաջադրանքի միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվում են պտղաբուծության առանցքային հարցերը, իսկ թեստի միջոցով ուսանողը պետք է ըստ իրավիճակների առաջարկի առավել հիմնավորված լուծման տարբերակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – պտղատու բույսերի կազմությունը, աճն ու զարգացումը, – Հայաստանում աճող պտղատու և հատապտղատու բույսերի և խմբերի առաջնային տեսակների հատուկ նկարագիրը,, – պտղատու և հատապտղատու բույսերի բազմացման եղանակները, – երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, – ծառերի տարեկան և հասակային զարգացման փուլերը, – պտղաբերող ծառերի խնամքի և էտման գործիքները, – պտուղների և հատապտուղների բերքահավաքի ու պահպանման միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հիմնավորված գիտելիքներ, իսկ թեստի հարցերին պատասխանում է հիմնականում անսխալ, թույլատրելի են ոչ էական բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, պտղաբերող ծառերի խնամքի և էտման գործիքներ, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել խաղողագործության հիմնական գործընթացները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում խաղողի այգիների համար հողհատկացումների պահանջները, 3) ճիշտ է նկարագրում խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունները, 4) ճիշտ է տարբերակում խաղողի արդյունագործական և սեղանի սորտերը, 5) ճիշտ է նկարագրում խաղողի մշակության ագրոտեխնիկան,

	6) ճիշտ է նկարագրում խաղողի բերքահավաքի կազմակերպման և իրականացման միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և թեստային առաջադրանքի միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվում են խաղողագործության առանցքային հարցերը, իսկ թեստի միջոցով ուսանողը պետք է ըստ իրավիճակների առաջարկի առավել հիմնավորված լուծման տարբերակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հանգստի և վեգետացիայի ժամանակաշրջանի տարբեր փուլերը, – հարաբերական հանգստի ժամանակաշրջանի տևողությունը, – խաղողի տարբեր սորտերի կենսաբանական առանձնահատկությունները, – խաղողի այգիների համար հողահատկացումների պահանջները, – խաղողի արդյունագործական և սեղանի սորտերը, – խաղողի մշակության տեխնոլոգիաները և կատարման տեխնիկական միջոցները, Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հիմնավորված գիտելիքներ, իսկ թեստի հարցերին պատասխանում է հիմնականում անսխալ, թույլատրելի են ոչ էական բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Սովորողին կտրվեն գիտելիքներ խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունների, խաղողի այգիների համար հողահատկացումների պահանջների, խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունների մասին: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-004
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է անասնաբուծության զարգացման հիմնախնդիրների, գյուղատնտեսական կենդանիների համար կերի կայուն բազա ստեղծելու միջոցառումների, բնական կերային հողատեսքերի կազմակերպմանը ներկայացվող պահանջներն ուսումնասիրելու մասին ուսանողին բավարար տեսական ու գործնական գիտելիքներ տալը:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝

	տեսական ուսուցում՝ 40 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի ՀՀ-ում անասնաբուծության զարացման հիմնախնդիրները և գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները, 2) ներկայացնի գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը, 3) ներկայացնի գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները և գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները, 4) ներկայացնի գյուղատնտեսական կենդանիների նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները և արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման առանձնահատկությունները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ՀՀ-ում անասնաբուծության զարացման հիմնախնդիրները և գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ - ում անասնաբուծության զարգացման գերակայությունները և հիմնախնդիրները, 2) ճիշտ է բնութագրում գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները, 3) ըստ մթերատվության ուղղությունների ճիշտ է բնութագրում անասնաբուծության առանձնահատկությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և թեստային առաջադրանքի միջոցով: Քննարկման ընթացքում դիտարկվելու է ՀՀ-ում անասնաբուծության զարգացման առանցքային հարցերը, իսկ թեստի միջոցով ստուգվելու է տարբեր խմբերի կենդանիների պահման և կերակրման պայմանների իմացությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – ՀՀ –ում անասնապահության զարգացման ուղղությունները և հիմնախնդիրները, – Գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները, – կենդանիների մսուրային և արոտային պահվածքի տեխնոլոգիական օրինաչափությունները,

	– Կաթի, մսի, ձվի, բրդի և արդյունաբերական այլ հումքի արտադրության առանձնահատկությունները, – գյուղատնտեսական կենդանիների բուծման հիմունքները, – անասնաբուծության առանձնահատկությունները, – ՀՀ անասնապահական հիմնական շրջանները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է բավարար գիտելիքներ, իսկ թեստային առաջադրանքը կատարում է հիմնականում ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է նկարագրում գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը. արոտային, մսուրային, արոտամսուրային, 2) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է ըստ կենդանիների խմբերի ընտրի նրանց պահվածքի ճիշտ ձևերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – պահվածքի ձևերը՝ – արոտային պահվածք , – մսուրային պահվածք , – արոտամսուրային պահվածք, – պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների և կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները և գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջները, 2) ըստ մթերատվության ուղղությունների ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները, 3) ճիշտ է ներկայացնում կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ռիսանողին հանձնարարվելու է հարցերի ոչ պակաս 3 պատասխաններից ընտրել ճիշտը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման հիմունքները, – գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջները, – կերաբաժիններ տարբեր կենդանատեսակների համար, – մթերատվության հաշվառման մեթոդները, – կերատեսակները և կերակրման նորմաները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը հիմնականում ճիշտ է կատարվում: Թույլատրվում է ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն, անհրաժեշտ նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները և արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման առանձնահատկությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նախիրների ձևավորման սկզբունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները, 3) նկարագրում է արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման համակարգերը,

	4) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում արոտավայրերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը միտված ժամանակակից միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման հիման վրա, որի ընթացքում պարզաբանվելու է արդյունքի առանցքային հարցերում կողմնորոշվելու ուսանողի մակարդակը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – նախիրների ձևավորման սկզբունքները, – հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները, – բնական արոտավայրեր, – բնական արոտավայրերի մակերեսային բարելավում, – բնական արոտավայրերի արմատական բարելավում, – ջրովի արոտավայրեր, – արոտավայրերի անընդմեջ և պարբերական օգտագործումը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը ըստ իրավիճակների առաջարկում է հիմնավորված լուծման տարբերակներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱՇԽՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳԾԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-005
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ ստանդարտներով թվանշանակիր պրոյեկցիաների և պայմանական նշանների կիրառմամբ տեղանքային մակերևույթների պատկերման, հատակագծերի, տեղագրական քարտեզների, ճանապարհների, ապարելների, պրոֆիլների գծագրման ճարտարագիտական գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 18 ժամ,

	գործնական աշխատանք՝ 54 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի ուսումնական ծրագրին առնչվող պետական ստանդարտները և կիրառի գծագրերի ձևավորման տարրերը, 2) մշակի թվանշանակիր պրոյեկցիաներում (ԹՊ) հարթակի հողային աշխատանքների սահմանների տեղանքի հետ կապը, 3) կիրառի գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները, 4) ներկայացնի գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները և որոշի հողային աշխատանքների սահմանները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ուսումնական ծրագրին առնչվող պետական ստանդարտները՝ և կիրառել գծագրերի ձևավորման տարրերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է օգտվում գոյություն ունեցող ստանդարտներից, 2) ըստ առաջադրանքի ճիշտ է ընտրում թղթի ֆորմատը, 3) ճիշտ է ընտրում գծագրման մասշտաբը, 4) ճիշտ է ընտրում տառատեսակները, 5) ճիշտ է կատարում շտամպի մակագրությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում գծատեսակները և կատարում գծապատում, 7) ճիշտ է պատկերում պայմանական նշանակումները և չափագրումները, 8) ճիշտ է ներկայացնում կոր կազմածո գծերը և կատարում լծորդումներ, 9) ճիշտ է կառուցում կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիաները, 10) ճիշտ է կատարում հատվածների բաժանումը կենտ և զույգ մասերի,
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է ներկայացնի գոյություն ունեցող ստանդարտները, գծագրական թղթի ֆորմատները, գծերի և տառերի տեսակները, գծագրման մասշտաբները, գծագրական հիմնական գործիքներն ու դրանց կիրառական նշանակությունը, պայմանական նշանակումները և չափագրումները: Գործնական առաջադրանքի ժամանակ պետք է կատարի ուղիղ և կոր գծերի լծորդումներ, հատվածը բաժանի

	կենտ և զույգ մասերի, կառուցի կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիաներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – գծագրման ստանդարտները, – գիծ, ուղիղ և կոր գծեր, – զուգահեռ, ուղղահայաց և խաչվող գծեր, – գծապատում, – գծագրական թղթի ֆորմատները, – շտամբի տեսակները, – շտամպի մակագրությունները, – պայմանական նշանակումները և չափագրումները, – կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիաների կառուցումը, – ուղիղ և կոր գծերի լծորդումների կառուցումը, – հատվածի բաժանումը կենտ և զույգ մասերի, Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը կատարում է անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ գծագրման համար անհրաժեշտ բոլոր գործիքները, պարագաները, գծագրական թուղթ: Ուսուցումը պետք է իրականացնել կաբինետային պայմաններում՝ ունենալով տեխնիկական գծագրության դիտակտիկ նյութեր՝ դետալներ, մոդելներ, միացություններ և ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Մշակել թվանշանակիր պրոյեկցիաներում (ԹՊ) հարթակի հողային աշխատանքների սահմանների տեղանքի հետ կապը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կառուցում ուղիղները և հարթությունները ԹՊ-ում, 2) ճիշտ է կառուցում երկրաչափական մարմինները ԹՊ-ում, 3) ճիշտ է որոշում թեքության մասշտաբը և անկման անկյունը, 4) ճիշտ է կատարում երկրաչափական մարմինների հատումը հարթությունով,

	5) ճիշտ է կառուցում տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլը փորվածքի հատվածում, 6) ճիշտ է կառուցում տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլը լցվածքի հատվածում, 7) ճիշտ է գծագրում ճանապարհները, ապարելը և լանջերի հարթությունները տեղանքային մակերևույթների վրա:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք թվանշանակիր պրոյեկցիաներում մշակել հարթակի հողային աշխատանքների սահմանների կապը տեղանքի հետ, պատկերել ուղիղները և հարթությունները, կառուցել երկրաչափական մարմիններ և տալ այդ մարմինների հատումը հարթությունով: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Թվանշանակիր պրոյեկցիաների (ԹՊ) առանձնահատկությունները, – ուղիղների և հարթությունների կառուցումը ԹՊ-ում, – երկրաչափական մարմիններ կառուցումը ԹՊ-ում, – թեքության մասշտաբը և անկման անկյունը, – երկրաչափական մարմինների հատումը հարթությունով, – տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլի կառուցումը փորվածքի հատվածում, – տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլի կառուցումը լցվածքի հատվածում, – ճանապարհների, ապարելի և լանջերի հարթությունների գծագրումը տեղանքային մակերևույթների վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է, եթե առաջադրանքը կատարվում է անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ գծագրական պարագաներ, ուսումնական նյութեր, ստանդարտներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մասշտաբային և ոչ մասշտաբային պայմանական նշանները, 2) ճիշտ է գծում հանդավայրերի և տարբեր բնական պայմանների բուսականության պայմանական նշանները, 3) ճիշտ է գծում ջրային տարածքների պայմանական նշանները,

	4) ճիշտ է գծում կենցաղ ապահովման շինությունների և միջոցների պայմանական նշանները, 5) ճիշտ է գծում ռելիեֆի պայմանական նշանները, 6) ճիշտ է կազմում ներտնտեսային հատակագիծ, 7) ճիշտ է կատարում հողատարածքների մակերեսների հաշվարկը պալետկայի միջոցով:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին կտրվի առաջադրանք կոնկրետ հողատեսքի համար կիրառել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – մասշտաբային և ոչ մասշտաբային պայմանական նշանները, – հանդավայրերի և տարբեր բնական պայմանների բուսականության պայմանական նշանների գծագրում, – ջրային տարածքների պայմանական նշանների գծագրում, – կենցաղ ապահովման շինությունների և միջոցների պայմանական նշանների գծագրում, – ռելիեֆի պայմանական նշանների գծագրում, – հողատարածքների մակերեսների հաշվարկը պալետկայի միջոցով, – ներտնտեսային հատակագծի կազմում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է, եթե առաջադրանքը կատարվում է անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ գծագրական պարագաներ, ուսումնական նյութեր, ստանդարտներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները և որոշել հողային աշխատանքների սահմանները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները, 2) կարողանում է ստանալ տարբեր երանգի և խտության գույներ, 3) ճիշտ է որոշում հողային աշխատանքների սահմանները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողից կպահանջվի ներկայացնել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները և որոշել հողային աշխատանքների սահմանները: Համաձայն

	առաջադրանքի պահանջների նա պետք է տուշով կամ ջրաներկով պատկերի հողատեսքերի եզրագծերը, կարողանա գունաներկել գյուղատնտեսական հողատեսքերի առանձնացված ուրվագծերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները, – գույների տեսակները, – տարբեր երանգի և խտության գույների ստացում, – հողային աշխատանքների սահմանների որոշում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է, եթե գործնական առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի սուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ գծագրական և ներկելու պարագաներ, ուսումնական նյութեր, ստանդարտներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԵՈԴԵԶԻԱ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-006
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է հարթության վրա Երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի պատկերման, չափագրման և հաշվարկման սկզբունքային մոտեցումներն ուսումնասիրելու նպատակով: Մոդուլի ուսումնասիրման արդյունքում սովորողը կարող է իրականացնել հողաշինարարական աշխատանքներ ժամանակակից արդյունավետ մեթոդներով:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 18 ժամ գործնական աշխատանք՝ 54 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան և խնդիրները, 2) ներկայացնի երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի վրա կատարվող պարզագույն հանույթները, 3) գրաֆիկական և մեխանիկական եղանակներով հաշվի հողատեսքերի մակերեսները:

Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան և խնդիրները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան, 2) ճիշտ է մեկնաբանում գեոդեզիայի ժամանակակից խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում գեոդեզիայի դերն ու նշանակությունը հողաշինարարական աշխատանքներում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է ներկայացնի գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան և խնդիրները, գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները: Գործնական առաջադրանքի ժամանակ ուսանողը պետք է բացատրի գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքների ու սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքը, առանձնացնի այն խմբաքանակը, որը կիրառելի է հողաշինարարական աշխատանքներում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Գեոդեզիան որպես երկրի ձևը, չափերը և գրավիտացիոն դաշտը որոշելու գիտություն, – պլանների ու քարտեզների վրա պատկերելու գիտապրակտիկ նպատակներով երկրի մակերևույթի վրա կատարվող չափումները, – չափումների մեթոդները, – գեոդեզիայի ժամանակակից խնդիրները, – գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները, – գեոդեզիայի դերն ու նշանակությունը հողաշինարարական աշխատանքներում: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե առաջադրանքները հիմնականում կատարվում են անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գեոդեզիական գործիքներ, չափիչ գործիքներ, դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի վրա կատարվող պարզագույն հանույթները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ցուցադրում երկրաչափագրական գործիքները և կարողանում է օգտվել դրանցից, 2) ճիշտ է ցուցադրում երկրաչափագրական սարքավորումները և կարողանում է օգտվել դրանցից, 3) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն տեղագրական հանույթ, 4) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն դաշտային հանույթ, 5) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն բուսոլային հանույթ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել տեղանքի պարզագույն տեղագրական, դաշտային և բուսոլային հանույթ, իրականացնել համապատասխան չափագրումներ ու գծագրեր՝ կիրառելով երկրաչափական գործիքները և երկրաչափագրական սարքավորումները, կիրառել և ընտրել ճիշտ պայմանանշաններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – երկրաչափագրական գործիքներ, – երկրաչափագրական սարքավորումներ, – գործիքներ- և սարքավորումների օգտագործման կանոնները, – տեղագրական հանույթ, – դաշտային հանույթ, – բուսոլային հանույթ: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գեոդեզիական և չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Գրաֆիկական և մեխանիկական եղանակներով հաշվել հողատեսքերի մակերեսները
Կատարման չափանիշներ	1) անալիտիկ եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները, 2) գրաֆիկական եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները,

	3) մեխանիկական եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները, 4) պալետկայի օգտագործմամբ հաշվում է հողատեսքերի մակերեսները, 5) ճիշտ է կազմում հողերի էքսպլիկացիա:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն առաջադրանքներ՝ կատարել անալիտիկ, գրաֆիկական, մեխանիկական եղանակներով և պալետկայի օգտագործմամբ հատակագծերի և քարտեզների վրա առանձնացված փակ ուրվագծերի մակերեսների հաշվարկ, ինչպես նաև կազմել հողերի էքսպլիկացիա: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – մակերեսների հաշվարկման եղանակները, – երկրաչափական պարզ պատկերներով մակերեսների անալիտիկ հաշվարկ, – գրաֆիկական եղանակով հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկ, – հողատեսքերի մակերեսների մեխանիկական հաշվարկ, – պալետկայի օգնությամբ հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկ, – էքսպլիկացիա- անապատացում, հողերի բերրիության անկում, – հողերի էքսպլիկացիայի կազմման մեթոդները: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե գործնական առաջադրանքը կատարվել է անսխալ: Շեղումները թույլատրվում է ընդունված նորմաների սահմաններում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գեոդեզական և չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 26 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-007
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ տալ հողաշինարարության կազմակերպման հիմնական սկզբունքների, հողային ֆոնդի դասակարգման, ինքնակամ կառույցների, շենքերի, շինությունների օրինականացման, հողաշինարարական փաստաթղթերի մշակման բնագավառում:

Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 28 ժամ գործնական աշխատանք՝ 20 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌ-Կ-5-17-001 <<Հոդագիտություն>> և ՀՌ-Կ-5-17-006 <<Ընդհանուր գեոդեզիա>> մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողաշինարարությունը որպես հողային հարաբերությունների կարգավորման մեխանիզմ, 2) տարանջատի հողմասերը, հողատեսքերը, հողերը ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության, 3) սահմանի ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների հողաշինարարական խնդիրները և օրինականացման գործընթացը, 4) ներկայացնի հողաշինարարական փաստաթղթերը, տա դրանց բովանդակությունը, կազմի սխեմաներ և հատակագծեր, 5) կատարի հողային հաշվեկշիռների կազմում և հողային պաշարների կառավարում:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողաշինարարությունը որպես հողային հարաբերությունների կարգավորման մեխանիզմ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հողաշինարարության հիմնական գործառույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական աշխատանքների կատարման կարգը, 3) ճիշտ է բնութագրում հողաշինարարության օբյեկտները և սուբյեկտները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական փաստաթղթերի մշակման հաջորդականությունը և բովանդակությունը, 5) ըստ վարչատարածքային առանձնահատկությունների ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարության առանձնահատկությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվելու է հողաշինարարության հիմնական հասկացությունների բովանդակության մեկնաբանման բնագավառում ուսանողի ձեռքբերումները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	– հողաշինարարության հիմնական գործառույթները, – հողաշինարարական աշխատանքների կատարման կարգը, – հողաշինարարության օբյեկտները և սուբյեկտները, – հողաշինարարական փաստաթղթերի մշակման հաջորդականությունը և բովանդակությունը, – հողաշինարարության առանձնահատկությունները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հասկացությունների իմաստը ճիշտ մեկնաբանելու որակներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են չափորոշիչներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Տարանջատել հողմասերը, հողատեսքերը, հողերը ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում հողամաս հասկացությունը, նրա իրավական կարգավիճակը, 2) ճիշտ սահմանել և դասակարգել հողային ֆոնդը ըստ նպատակային, գործառնական նշանակության ըստ հողատեսքերի, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողերի իրավական ռեժիմի բովանդակությունը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի պահպանության խնդիրները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է տարանջատել հողմասերը, հողատեսքերը, հողերը ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողամաս հասկացությունը, նրա իրավական կարգավիճակը, – հողային ֆոնդի դասակարգումը, – ըստ նպատակային նշանակության, – ըստ գործառնական նշանակության, – ըստ հողատեսքերի, – հողերի իրավական ռեժիմի բովանդակությունը,

	– հողերի պահպանության խնդիրները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են քարտեզներ, հատակագծեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Սահմանել ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների հողաշինարարական խնդիրները և օրինականացման գործընթացը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում ինքնակամ զբաղեցված հողամասերը, ինքնակամ կառուցված շենքերը, շինությունները, 2) ճիշտ է սահմանում ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների իրավական կարգավիճակի ճշգրտման հաջորդականությունը, 3) ճիշտ է մեկնաբանում իրավունքի գրանցման առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում օրինականացման հաջորդականությունը, 5) ճիշտ է ներայացնում ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման ժամանակ կիրառվող պարտադիր դրույքաչափերը
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն առաջադրանքներ՝ սահմանել ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների հողաշինարարական խնդիրները և օրինականացման գործընթացը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – ինքնակամ զբաղեցված հողամասեր, կառուցված շենքեր և շինություններ, – ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, կառուցված շենքերի և շինությունների իրավական կարգավիճակի ճշգրտման հաջորդականությունը, – իրավունքի գրանցման առանձնահատկությունները, – օրինականացման հաջորդականությունը, – ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի, ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման ժամանակ

	կիրառվող պարտադիր դրույքաչափերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են գեոդեզական և չափիչ գործիքներ, չափորոշիչներ, իրավական փաստաթղթեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողաշինարարական փաստաթղթերը, տա դրանց բովանդակությունը, կազմի սխեմաներ և հատակագծեր
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է դասակարգում հողաշինարարական փաստաթղթերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական սխեմաների մշակման պայմանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական փաստաթղթերի մշակման ժամանակ իշխանության մարմինների իրավունքները, պարտականությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական սխեմայի գրաֆիկական մասի բովանդակությունը, 5) ճիշտ է կազմում հողաշինարարական սխեմաներ, 6) ճիշտ է ներկայացնում գլխավոր հատակագծի մշակման ելակետային տվյալները, 7) ճիշտ է բնութագրում հողաշինարարական հատակագծերում ցույց տրվող տարրերը, 8) ճիշտ է բացատրում հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների բովանդակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կազմել հողաշինարարական սխեմաներ և հատակագծեր, փաստաթղթեր: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հողաշինարարական փաստաթղթերի դասակարգումը, – հողաշինարարական սխեմաների մշակման պայմանները, – իշխանության մարմինների իրավունքները և պարտականությունները՝ հողաշինարարական փաստաթղթերի մշակման ժամանակ, – հողաշինարարական սխեմայի գրաֆիկական մասի բովանդակությունը,

	– հողաշինարարական սխեմաների կազմում, – գլխավոր հատակագծի մշակման ելակետային տվյալները, – հողաշինարարական հատակագծերում ցույց տրվող տարրերը, – հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների բովանդակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում են հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են իրավական փաստաթղթեր, չափիչ գործիքներ, քարտեզներ, հատակագծեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել հողային հաշվեկշիռների կազմում և հողային պաշարների կառավարում
Կատարման չափանիշներ	1) հողային հաշվեկշռի էությունը և անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) հողային հաշվեկշռի բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային հաշվեկշռի մշակման հաջորդականությունը, 4) հողային հաշվեկշիռը ճիշտ է կազմում, 5) ճիշտ է ներկայացնում հողային հաշվեկշռում կատարվող տարեկան փոփոխությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում 22 ձևի բովանդակությունը, 7) ճիշտ է ներկայացնում 22^ա ձևի բովանդակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կառաջադրվի կազմել հողային հաշվեկշիռ՝ ճիշտ ներկայացնելով հողային հաշվեկշռում կատարվող տարեկան փոփոխությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հաշվեկշռի էությունը և անհրաժեշտությունը, – հաշվեկշռի բովանդակությունը, – հողային հաշվեկշռի մշակման հաջորդականությունը, – հաշվեկշռի կազմում ,

	– հողային հաշվեկշռում կատարվող տարեկան փոփոխությունները, – 22 ձևի բովանդակությունը, – 22ա ձևի բովանդակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են հաշվարկման բլանկներ, իրավական փաստաթղթեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳԵՈԴԵԶԻԱԿԱՆ ԵՎ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-008
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել գեոդեզիայի, քարտեզագրության բնագավառում արտադրական գործունեություն ծավալելու կարողությունները:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ գործնական աշխատանք՝ 28 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-005 <<Հողաշինարարական գծագրություն>> և ՀՌԿ-5-17-006 <<Ընդհանուր գեոդեզիա>> մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) բնութագրի երկրի ձևը, չափերը, կոորդինատական համակարգերը, 2) ներկայացնի երկրի ֆիզիկական պատկերումը հարթության վրա, 3) ներկայացնի կադաստրային քարտեզների պայմանական նշանները, կատարի գծերի կոդմնորոշում քարտեզների վրա, 4) ներկայացնի հատակագծեր և քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը և բովանդակությունը, 5) ներկայացնի հատակագծերի և քարտեզների թերթերի կտրատման համակարգը, անվանակարգը, 6) ներկայացնի ռելիեֆը քարտեզների և հատակագծերի վրա, կառուցի հորիզոնականներ, հատակագծերի վրա լուծի խնդիրներ:

Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Բնութագրել երկրի ձևը, չափերը, կոորդինատական համակարգերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ բնութագրում երկրի ձևը և չափերը, 2) ճիշտ է սահմանում կոորդինատական համակարգերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կոորդինատական համակարգերի կիրառությունը արտադրական խնդիրների լուծման ժամանակ, 4) ճիշտ է ներկայացնում հարաբերական և բացարձակ բարձրությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում պետական նշանակության գեոդեզիական աշխատանքների բովանդակությունը, 6) ճիշտ է ներկայացնում պետական նշանակության քարտեզագրական աշխատանքները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կիրառել կոորդինատական համակարգերը արտադրական խնդիրների լուծման ժամանակ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – երկրի ձևը և չափերը, – կոորդինատական համակարգերը, – կոորդինատական համակարգերի կիրառությունը արտադրական խնդիրների լուծման ժամանակ, – հարաբերական և բացարձակ բարձրություններ, – պետական նշանակության գեոդեզիական աշխատանքների բովանդակությունը, – պետական նշանակության քարտեզագրական աշխատանքները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ, թույլատրվում է ոչ էական շեղումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր բնույթի քարտեզներ, գլոբուս, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երկրի ֆիզիկական պատկերումը հարթության վրա
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում քարտեզ հասկացությունը, 2) ճիշտ է սահմանում հատակագիծ հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրական քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում երկրի կորության սխալը և դրա ազդեցությունը հորիզոնական հեռավորության, կետերի բացարձակ բարձրությունների և վերազանցումների վրա, 5) ճիշտ է ներկայացնում մասշտաբների տեսակները և դրանց բովանդակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել որոշակի տեղանքի ֆիզիկական պատկերում հարթության վրա: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – քարտեզ հասկացությունը, – հատակագիծ հասկացությունը, – տեղագրական քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը, – երկրի կորությունը, – երկրի կորության սխալի ազդեցությունը հորիզոնական հեռավորության, կետերի բացարձակ բարձրությունների և վերազանցումների վրա, – մասշտաբների տեսակները և դրանց բովանդակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե առաջադրանքը կատարվում է պահպանելով ընդունված կանոնները և հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր բնույթի քարտեզներ, գլոբուս, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական: գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կադաստրային քարտեզների պայմանական նշանները, կատարել գծերի կողմնորոշում քարտեզների վրա
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կարդում կադաստրային քարտեզների պայմանական նշանները,

	2) ճիշտ է բնութագրում կառուցվածքների, հողամասերի և օբյեկտների տեղաբաշխումը քարտեզների վրա, 3) տեղանքում ճիշտ է կատարում գծերի կողմնորոշում, 4) ճիշտ է սահմանում, ազիմուտային, ռումբային, դիրեկցիոն անկյունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ուղիղ և հակադարձ ազիմուտային անկյունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կիրառել կադաստրային քարտեզների պայմանական նշանները, կատարել գծերի կողմնորոշում քարտեզների վրա: Ուսանողը պետք է քարտեզների վրա նշի կառուցվածքները, հողամասերը և օբյեկտները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – կադաստրային քարտեզների պայմանական նշանները, – կառուցվածքների, հողամասերի և օբյեկտների տեղաբաշխումը քարտեզների վրա, – տեղանքում ճիշտ է կատարում գծերի կողմնորոշում, – ազիմուտային, ռումբային, դիրեկցիոն անկյուններ, – ուղիղ և հակադարձ ազիմուտային անկյուններ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տարբեր բնույթի քարտեզներ, գլոբուս, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական: գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հատակագծեր և քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը և բովանդակությունը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը և բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրական քարտեզներ կազմելու սկզբունքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում սֆերիկ ուղղանկյուն կոորդինատները և Գաուսի պրոյեկցիան, 4) ճիշտ է օգտագործում Գաուսի պրոյեկցիան տեղագրական քարտեզներ կազմելու համար:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կազմել տեղանքի հատակագիծ և քարտեզ:

	Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – քարտեզներ կազմելու հաջորդականությունը և բովանդակությունը, – տեղագրական քարտեզներ կազմելու սկզբունքը, – սֆերիկ ուղղանկյուն կոորդինատները և Գաուսի պրոյեկցիան, – տեղագրական քարտեզներ կազմումը Գաուսի պրոյեկցիայի միջոցով: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են չափիչ գործիքներ, քարտեզներ, իրավական փաստաթղթեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հատակագծերի և քարտեզների թերթերի կտրատման համակարգը, անվանակարգը
Կատարման չափանիշներ	1) 1: 1000000 մասշտաբի անվանակարգը ճիշտ է ներկայացնում, 2) 1: 100000-1:500 մասշտաբների քարտեզների , հատակագծերի անվանակարգը ճիշտ է ներկայացնում, 3) ճիշտ է որոշում անկյունների գագաթների գեոդեզիական կոորդինատները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կտրատել հատակագծերի և քարտեզների թերթերը, կազմել անվանակարգը և որոշել անկյունների գագաթների գեոդեզիական կոորդինատները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – 1: 1000000 մասշտաբի անվանակարգը, – 1: 100000-1:500 մասշտաբների քարտեզները , հատակագծերի անվանակարգը, – անկյունների գագաթների գեոդեզիական կոորդինատները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են չափիչ գործիքներ, քարտեզներ, իրավական փաստաթղթեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական

	գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ռելիեֆը քարտեզների և հատակագծերի վրա, կառուցել հորիզոնականներ, հատակագծերի վրա լուծել խնդիրներ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ռելիեֆը հատակագծերի և քարտեզների վրա, 2) ճիշտ է կիրառում ռելիեֆի արտահայտման եղանակները, 3) ճիշտ է կառուցում հորիզոնականները, 4) ճիշտ է որոշում տված կետի բացարձակ բարձրությունը, 5) տված կետով տված թեքությամբ գիծը ճիշտ է անցկացնում, 6) ճիշտ է կառուցում ջրհավաք, ջրբաժան գծերը և որոշում ջրահավաք ավազանի մակերեսը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ներկայացնել ռելիեֆը քարտեզների և հատակագծերի վրա, կառուցել հորիզոնականներ, հատակագծերի վրա լուծել խնդիրներ, կառուցել ջրհավաք, ջրբաժան գծերը և որոշել ջրահավաք ավազանի մակերեսը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – ռելիեֆը հատակագծերի և քարտեզների վրա, – ռելիեֆի արտահայտման եղանակները, – հորիզոնականների կառուցումը, – տված կետի բացարձակ բարձրությունը, – տված կետով տված թեքությամբ գծի անցկացումը, – ջրհավաք և ջրբաժան գծեր, – ջրհավաք ավազանի մակերեսը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են չափիչ գործիքներ, քարտեզներ, իրավական փաստաթղթեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ ԵՎ ՀՈՂԱՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-009
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողաբարելավման (հողերի մելիորացիայի) ժամանակակից միջոցառումների տեսակների, կազմակերպման տնտեսական ու տեխնիկական հիմնադրույթների և դրանց ներդրման արդյունավետության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք գործնականում կիրառելու և հողավերականգնման աշխատանքներ կատարելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ գործնական աշխատանք՝ 28 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-003 <<Ընդհանուր երկրագործություն>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումները, 2) ներկայացնի հողերի ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումները, 3) ներկայացնի հողերի ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումները, 4) ներկայացնի հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումները, 5) ներկայացնի ոռոգման մելիորացիան, 6) ներկայացնի չորացման մելիորացիան:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում արհեստական ոռոգման (իռիգացիայի) դերն ու նշանակությունը հողերի ջրային պաշարների լրացման գործում, 2) ճիշտ է մեկնաբանում խոնավացման ոռոգման էությունը և միջոցները,

	3) ճիշտ է բացատրում պարարտացման ոռոգման էությունը և միջոցները, 4) ճիշտ է նկարագրում աղազերծման ոռոգման էությունը և միջոցները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ջերմային ոռոգման էությունը և միջոցները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման արդյունքների հիման վրա, որի ընթացքում պարզաբանվում են հոդերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումների առանցքային հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – արհեստական ոռոգման (իռիգացիայի) դերն ու նշանակությունը, – խոնավացման ոռոգման էությունը և միջոցները, – կաթիլային ոռոգում, – աղազերծման ոռոգման էությունը և միջոցները, – ջերմային ոռոգման էությունը և միջոցները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ըստ իրավիճակների տալիս է հիմնավորված պատասխաններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն, ուսումնական տեսաֆիլմեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հոդերի ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում կեղևապատված ենթավարելաշերտով հողերում վարի խորության ավելացման արդյունավետությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում թեք լեռնալանջերի դարավանդեցման արդյունավետությունը, 3) ճիշտ է բացատրում հողերի քարամաքրման արդյունավետությունը, 4) ճիշտ է նկարագրում սորուն ավազների ամրացման արդյունավետությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ձորակային ցանցի ընդարձակման դեմ տարվող միջոցառումների համակարգը, 6) ճիշտ է ներկայացնում հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակությունը:

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ հոդերի որոշակի պայմանների առաջարկել դրանց ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումներ և հիմնավորել: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Հողի խորը վար, – Ցեմենտացված հողերի խորը փխրեցումը, – թեք լեռնալանջերի դարավանդեցման տեսակները, – թեք լանջերում քարե պատերով դարավանդների արդյունավետությունը, – սորուն ավազների ամրացման արդյունավետությունը քարե թմբերի միջոցով, – ձորակային ցանցի ընդարձակման դեմ տարվող միջոցառումների համակարգը, – լանջերի վրա հողի գոտիական մշակման արդյունավետությունը, – միկրոանհարթությունների ստեղծումը վարելաշերտի մակերևույթին, – հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարի համակարգը: Արդյունքը ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջարկված միջոցառումները հիմնավորվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են քարտեզներ, հողի տեսակներ, չափիչ գործիքներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողերի ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հողալվացման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի կրացման միջոցառումներն ու դրանց նշանակությունը: 3) ճիշտ է բացատրում հողերի պարարտացման դերն ու նշանակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ կոնկրետ հողատեսքերի առաջարկել և հիմնավորել դրանց ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Հողալվացման միջոցառումների տեսակները,

	– հողավճարման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքները, – հողերի կրացման միջոցառումները, – հողերի կրացման միջոցառումների նշանակությունը, – հողերի կրացման միջոցառումների տեսակները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջարկված միջոցառումները հիմնավորված են:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են հողերի տեսակներ, դրանց բաղադրության վերաբերյալ տվյալներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում խախտված հողերի առաջացման պատճառները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում կենսաբանական հողավերականգնման միջոցառումները, 3) ճիշտ է բացատրում լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ կոնկրետ հողատեսքերի առաջարկել և հիմնավորել դրանց հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – խախտված հողերի առաջացման պատճառները, – կենսաբանական հողավերականգնման միջոցառումները, – լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջարկված միջոցառումները հիմնավորված է::
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են հողատարման քարտեզներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ոռոգման մեխորացիան
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մեխորացիայի տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ոռոգման համակարգի տեսակները (բաց և փակ ցանց, ոռոգման ջրանցքներ բաց ցանցում), 3) ճիշտ է հաշվարկում ջրանցքների հողային աշխատանքների ծավալները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ոռոգման ռեժիմը (ջրսպառման, ջրման և ոռոգման նորմեր), 5) ճիշտ է կազմում հիդրոմոդուլի գրաֆիկը (կոմպլեկտավորված և չկոմպլեկտավորված):
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել ոռոգման մեխորացիայի վերաբերյալ հաշվարկներ կոնկրետ դեպքի համար: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – մեխորացիայի տեսակները, – ոռոգման համակարգի տեսակները, – ոռոգման ջրանցքներ բաց ցանցում, – ջրանցքների հողային աշխատանքների ծավալները, – ոռոգման ռեժիմը, – ջրսպառման, ջրման և ոռոգման նորմեր, – հիդրոմոդուլի կոմպլեկտավորված գրաֆիկը, – հիդրոմոդուլի չկոմպլեկտավորված գրաֆիկը, Արդյունքը կհամարվի ձեռքբերված, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տեղեկատու նյութեր, հողատեսքերի քարտեզներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել չորացման մեխորացիան
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում չորացման համակարգը, նրա կառուցվածքը և հիմնական տարրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում չորացման ռեժիմ հասկացությունը,

	3) ճիշտ է ներկայացնում չորացման եղանակները, 4) ճիշտ է դասակարգում դրենաժները, հիմնավորում դրենաժների ընտրությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կոնկրետ դեպքի համար առաջարկել և հիմնավորել չորացման մեխորացիայի միջոցի ընտրությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – չորացման համակարգը, – չորացման համակարգի կառուցվածքը, – չորացման համակարգի տարրերը, – չորացման ռեժիմը, – չորացման եղանակները, – դրենաժների դասակարգումը, – դրենաժների ընտրությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջարկված միջոցը ճիշտ հիմնավորվում է::
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են մեթոդական ցուցումներ, հոդերի տեղադրման քարտեզներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳՐՈՒՆՏՆԵՐԻ ՄԵԽԱՆԻԿԱ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-010
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ճարտարագիտական բնահողագիտության, մասնավորապես, ճարտարագիտական բնահողերում առաջացող լարումների որոշարկման առավել նպատակահարմար եղանակների, ինչպես նաև ճարտարագիտական բնահողերի ամրության ու կարողունակության որոշման և հաշվարկման արդյունավետ եղանակների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝

	տեսական ուսուցում՝ 36 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-002 <<Ընդհանուր երկրաբանություն>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի բնահողերի հատկությունները և դրանց բարելավման եղանակները, 2) ներկայացնի շինարարական նյութերը և դրանց հատկությունները, 3) ներկայացնի բնահողը, որպես շինարարական նյութ:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել բնահողերի հատկությունները և դրանց բարելավման եղանակները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում բնահող հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բնահողի տեսակները, 3) ճիշտ է բացատրում բնահողի հատկությունները, 4) ճիշտ է պարզաբանում բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներն ու բաշխման օրինաչափությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում բնահողերի բարելավման արդյունավետ եղանակները, 6) ճիշտ է բացատրում բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները, 7) ճիշտ է ներկայացնում բնահողերի ամրության և կարողունակության գնահատման եղանակները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է ներկայացնի բնահողերի հատկությունները և դրանց բարելավման եղանակները, բացատրի բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները, բնահողերի ամրության և կարողունակության գնահատման եղանակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – բնահող հասկացությունը, – բնահողի տեսակները, – բնահողի հատկությունները, – բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներ,

	– բնահողերում առաջացող լարումների բաշխման օրինաչափությունները, – բնահողերի բարելավման արդյունավետ եղանակները, – բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները, – բնահողերի ամրության և կարողունակության գնահատման եղանակները, Արդյունքը ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են բնահողի տեսակներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել շինարարական նյութերը և դրանց հատկությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական շինանյութերի տեսակները, 2) ճիշտ է բացատրում շինանյութերի ֆիզիկական և մեխանիկական հատկությունները, 3) ճիշտ է տարբերակում բնական և արհեստական քարանյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները, 4) ճիշտ է ներկայացնում անօրգանական և օրգանական կապակցող նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները, 5) ճիշտ է առանձնացնում պլաստմասսե և պոլիմերային նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է ըստ նյութերի տեսակների ընտրի դրանց էական հատկությունները, կիրառման բնագավառները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – հիմնական շինանյութերի տեսակները, – շինանյութերի ֆիզիկական և մեխանիկական հատկությունները, – բնական և արհեստական քարանյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները, – անօրգանական և օրգանական կապակցող նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները, – պլաստմասսե և պոլիմերային նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարվում: Թույլատրվում է ոչ էական շեղումներ և թերություններ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, շինանյութերի տեսակներ, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բնահողը, որպես շինարարական նյութ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բնահողը, որպես շինարարական նյութ կիրառելու բնագավառները, 2) ճիշտ է բացատրում շինարարական նպատակներով բնահողի օգտագործման արդյունավետությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվելու է բնահողի որպես շինարարական նյութ օգտագործելու հետ կապված հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – բնահողը, որպես շինարարական նյութ, – կիրառման բնագավառները, – բնահողի օգտագործման արդյունավետությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը կատարում է ճիշտ եզրահանգումներ, հարցերի պատասխաններում ճիշտ է կողմնորոշվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են բնահողի տեսակներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՈՂԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-011
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպական–իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության և հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման սկզբունքների, հողերի պահպանությունը, հողային օրենսդրության կիրառման սահմանների ու

	հողօգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման միջոցառումների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 42 ժամ գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողային իրավունքի աղբյուրները, 2) ներկայացնի հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության դրվածքը, 3) ներկայացնի հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները, 4) ներկայացնի պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացները, 5) ներկայացնի հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորումը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողային իրավունքի աղբյուրները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում հողային իրավունքի հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային իրավունքը կարգավորող ՀՀ հողային օրենսդրությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ իրավական ակտերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է հողային իրավունքի վերաբերյալ հիմնական հասկացողությունների շարքը, որոնցից յուրաքանչյուրի դիմաց նա ներկայացնելու է համառոտ նկարագիրը, սահմանումը և բովանդակությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողային իրավունքի հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածները, հողային իրավունքը կարգավորող ՀՀ հողային օրենսդրությունը, հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ իրավական ակտերը:

	Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ իրավական, օրենսդրական փաստաթղթեր, նորմատիվային ակտեր, որոշումներ և օրենսգրքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության դրվածքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ պետական վերահսկողության խնդիրները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մարզպետարանի և համայնքապետարանի իրավասությունները հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության բնագավառում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության դրվածքի վերրաբերյալ հիմնական հասկացողությունների շարքը, որոնցից յուրաքանչյուրի դիմաց նա ներկայացնելու համառոտ նկարագիրը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ պետական վերահսկողության խնդիրները, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, մարզպետարանի և համայնքապետարանի իրավասությունները հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության բնագավառում: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պլակատներ, իրավական փաստաթղթեր և օրենսգրքեր:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների պարտականությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունների վերաբերյալ հիմնական հասկացությունների շարքը, որոնցից յուրաքանչյուրի դիմաց նա ներկայացնելու է համառոտ նկարագիրը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքները, հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների պարտականությունները: Հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պլակատներ, իրավական փաստաթղթեր և օրենսգրքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացը, 3) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի վաճառքի աճուրդի կազմակերպումն ու իրականացումը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացների վերաբերյալ կազմել անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթ:

	Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները, պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացը, պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքը, հողամասերի վաճառքի աճուրդի կազմակերպումն ու իրականացումը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պլակատներ, իրավական փաստաթղթեր և օրենսգրքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորումը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է հողային վեճերի հետ կապված իրավիճակներ, որոնց համար նա պետք է ընտրի հիմնավորված լուծում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությունը, հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքները: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական նյութեր, պլակատներ, իրավական փաստաթղթեր և օրենսգրքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԻ ԵՎ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԴԱՍՏՐԻ ՎԱՐՄԱՆ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՎԱԾ ՀԱՄԱԿԱՐԳ ԵՎ ՀՈՂԱՅԻՆ ՊԱՇԱՐՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳԵՐԸ>>	

Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-012
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողային ռեսուրսների կառավարման ոլորտում ավտոմատացված համակարգի ներդրման, դրանց կիրառման հիմնահարցերի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքներ և գործնական կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 38 ժամ գործնական աշխատանք՝ 34 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-008 <<Գեոդեզիական և քարտեզագրական աշխատանքների բովանդակությունը>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի ավտոմատացված համակարգի ներդրման նպատակը, խնդիրներն ու սկզբունքները, 2) բացատրի հողային ռենտայի ձևավորման նշանակությունը հողային ռեսուրսների կառավարման գործում, 3) բացատրի հողի հարկի և վարձակալական վճարի հաշվարկման ձևերը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնի ավտոմատացված համակարգի ներդրման նպատակը, խնդիրներն ու սկզբունքները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում ավտոմատացված համակարգի էությունը, նպատակները և խնդիրները, 2) ճիշտ է բացատրում ավտոմատացված համակարգի ներդրման կառուցակարգերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում անշարժ գույքի կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգի կառուցակարգերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման և գործնական առաջադրանքի միջոցով: Քննարկման ընթացքում պարզաբանվում են ավտոմատացված համակարգին առնչվող առանցքային հարցերը, ինչպես նաև դրանց ներդրման և վարման կառուցակարգերի հիմնական մանրամասները: Գործնական առաջադրանքի ընթացքում նա պետք է աշխատի համապատասխան ծրագրով: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Ավտոմատացված համակարգի էությունը և անհրաժեշտությունը, – համակարգի նպատակները և խնդիրները,

	– ավտոմատացված համակարգի ներդրման կառուցակարգերը, դրանց բաղադրիչները, – անշարժ գույքի կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգի կառուցակարգերը, իրականացվող հիմնական գործողությունները: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է բավարար ակտիվություն, հարցերի պատասխանները հիմնավորում է: Գործնական առաջադրանքը պետք է կատարել ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական տեսանյութեր, պլակատներ, համակարգչային Auto CAD, ArcMap ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրի հողային ռենտայի ձևավորման նշանակությունը հողային ռեսուրսների կառավարման գործում
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում հողային ռենտայի տնտեսական բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային ռեսուրսների կառավարման տնտեսական կառուցակարգերը, 3) ճիշտ է բացահայտում հողային ռեսուրսների կառավարման ոլորտում առկա խնդիրները, 4) ճիշտ է հաշվարկում դիֆերենցիալ ռենտան, 5) ճիշտ է հաշվարկում բացարձակ ռենտան:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է առնվազն 3 տարբերակներով հաշվել հողային ռենտայի մեծությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողային ռենտայի տնտեսական բովանդակությունը, հողային ռեսուրսների կառավարման տնտեսական կառուցակարգերը, հողային ռեսուրսների կառավարման ոլորտում առկա խնդիրները, դիֆերենցիալ ռենտան, հաշվարկը, բացարձակ ռենտան, հաշվարկը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշներ, մեթոդական գրականություն, հողերի կադաստրային գնահատման ցուցանիշներ:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրի հողի հարկի և վարձակալական վճարի հաշվարկման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի օգտագործման դիմաց վճարները կանոնակարգող օրենքները, 2) ճիշտ է հաշվարկում հողի հարկի, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողի վարձավճարի ձևավորման կառուցակարգը, 4) ճիշտ է բացատրում հողի շուկայական գնի ձևավորման կառուցակարգը,
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ, որի հիման վրա ուսանողը կատարելու է հողի հարկի, վարձավճարի, հողի գնի որոշում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները: – հողերի օգտագործման դիմաց վճարները կանոնակարգող օրենքները, – Հողի հարկը, – հողի վարձավճարի ձևավորման կառուցակարգը, – հողի շուկայական գնի ձևավորման կառուցակարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ցուցադրական տեսանյութեր, պլակատներ, տնտեսական և իրավական փաստաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՊՏՂԱԲՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԽԱՂՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆՈՒՆՔՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-013
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել խաղողագործության և պտղաբուծության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ և գործնական կարողություններ, ինչը կարևոր նշանակություն ունի գյուղատնտեսական հողատեսքերը արդյունավետ կառավարելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ

	գործնական աշխատանք՝ 22 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌ-4-5-17-001 <<Հոդագիտություն>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի խաղողի վազի և պտղատու ծառատեսակների մշակության ֆիզիոլոգիական հիմունքները, 2) ներկայացնի արտաքին միջավայրի ազդեցությունը խաղողի վազի և պտղատու ծառերի աճի, զարգացման և բերքատվության վրա, 3) խաղողի և պտղատու այգիների հիմնման համար կատարի հողամասի ընտրություն, 4) ներկայացնի խաղողագործության և պտղաբուծության զարգացման կուլտուրտեխնիկական աշխատանքները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել խաղողի վազի և պտղատու ծառատեսակների մշակության ֆիզիոլոգիական հիմունքները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում վազի մշակության կենսաբանական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պտղատուների մշակության կենսաբանական և ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է նկարագրում խաղողի վազի զարգացման փուլերը, 4) ճիշտ է նկարագրում պտղատուների զարգացման փուլերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և գործնական կատարումների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է թեստի միջոցով պատասխանել խաղողի վազի և պտղատու ծառատեսակների մշակության ֆիզիոլոգիական հիմունքների վերաբերյալ հարցերին: Գործնական կատարման ընթացքում նա ըստ որոշակի պայմանների պետք է ընտրի այգու հողամասը, կատարի տեղաձևում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – Վազի և պտղատուների մշակության կենսաբանական առանձնահատկությունները, – պտղատուների մշակության կենսաբանական և ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, – վազերի և պտղատուների ադապտացիան միջավայրի տարբեր ջրային և ջերմաստիճանային պայմաններին, – վազերի և պտղատուների զարգացման փուլերը, – պտղատու բույսերի և խաղողի բազմացման եղանակները:

	– այգու հողամասի ընտրությունը, – հողամասի տեղաձևումը, – տնկման եղանակները, – բույսերի տնկիների աճեցումը, – խաղողի կտրոնների տնկման ժամանակը և տեխնիկան, Արդյունքը ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տնկանյութի, տեսակներ, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտաքին միջավայրի ազդեցությունը խաղողի վազի և պտղատու ծառերի աճի, զարգացման և բերքատվության վրա
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ջերմության ազդեցությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խոնավության ազդեցությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային պայմանների ազդեցությունը, 4) ճիշտ ներկայացնում լուսային պայմանների ազդեցությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը կատարվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ արտաքին միջավայրի ազդեցության կոնկրետ տարբերակների գնահատել խաղողի վազի և պտղատու ծառերի աճի, զարգացման և բերքատվության վիճակի հնարավոր փոփոխությունները, միաժամանակ ընտրել առավել բարենպաստ պայմանների պարամետրերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – վազերի և պտղատուների անհրաժեշտ գործոն՝ ջրի և նրանում լուծված աղերի նշանակությունը, – վազերի և պտղատուների արմատային սնուցումը: – Լույսի դերը, ֆոտոսինթեզը որպես բույսի օդային սնուցում, – Վազերի և պտղատուների աճն ապահովող աճեցողության գործոնների՝ բուսական հորմոնների դերը,

	– արմատի փոխադրող հյուսվածքներով ջրի և հանքային աղերի, օրգանական նյութերի շարժումը, – Արմատային ճնշման դերը բույսի արմատից ընծյուղ ջրի անընդհատ տեղաշարժման համար, – Արմատային ճնշման և տերևներով ջրի գոլորշիացման գործընթացը, – Ջրի բավարարության ռեժիմը և թե ինչպես է բույսն ազատվում ավելորդ ջրից և հանքային աղերից: Արդյունքը ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում անսխալ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Խաղողի և պտղատու այգիների հիմնման համար կատարել հողամասի ընտրություն
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում հողամասի ընտրություն, 2) ճիշտ է կատարում տարածքի կազմակերպում, 3) ճիշտ է տեղաբաշխում ոռոգման ցանցը, 4) ճիշտ է տեղաբաշխում ճանապարհային ցանցը, 5) ճիշտ է տեղաբաշխում այգեպաշտպան քամաբեկ անտառաշերտերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողը պետք է կատարի հողամասի ընտրություն, կատարի տարածքի կազմակերպում, տեղաբաշխի ոռոգման ցանցը, ճանապարհային ցանցը և տեղաբաշխի այգեպաշտպան քամաբեկ անտառաշերտերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – այգու հողամասի ընտրությունը, – տարածքի կազմակերպում, – հողամասի տեղաձևումը, – տնկանյութի տնկում, – տնկման եղանակները, – խաղողի կտրոնների տնկման ժամանակը և տեխնիկան,

	– ոռոգման ցանցի տեղաբաշխում, – ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխում, – այգեպաշտպան քամաբեկ անտառաշերտերի տեղաբաշխում: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը ըստ իրավիճակի առաջարկում է հիմնավորված լուծումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են տնկանյութի տեսակներ, հողամասերի հատակագծեր, դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել խաղողագործության և պտղաբուծության զարգացման կուլտուրտեխնիկական աշխատանքները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քարքարոտ հողերի իրացման դիֆերենցիալ տեխնոլոգիան, 2) ճիշտ է ներկայացնում բազմամյա տնկարկներ հիմնելու համար թեք լանջերի իրացումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում այգիներ հիմնելու համար հողամասի նախապատրաստումը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը կատարվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ կոնկրետ իրավիճակի ներկայացնել խաղողագործության և պտղաբուծության զարգացման կուլտուրտեխնիկական աշխատանքների նախագիծ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. – մակերեսայի քարերի հավաքում և հեռացում, – հողի խորը փխրեցում, – հողի սանրում, – հողի մակերես դուրս եկած և կիսաթաղված քարերի հավաքում, – լանջերի վրա քարե հակաէրոզիոն թմբերի կառուցում, – միջթմբային հեռավորությունների որոշում, – ծառատնկման խրամատների անցկացում, – ծառատնկման հարթակների պատրաստում, – միկրոդարավանդավորում,

	– ասիճանական (բուլդոզերային) դարավանդների պատրաստում, – հերկային դարավանդավորում, – լանջերի վրա հակաէրզիոն թմբերի միջև եղած տարածքների փխրեցում, – վար լանջի հորիզոնականներով և առի լանջն ի վեր շրջումով: Արդյունքը ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է անհրաժեշտ հիմնավորումներով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների ձևով: Ուսուցման ընթացքում օգտագործվելու են դիդակտիկ նյութեր, ուսումնական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳԵՈԴԵԶԻԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-014
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին բավարար գիտելիքներ տալ գեոդեզիական սարքավորումների և գործիքների մասին, ինչպես նաև նրանց մոտ ձևավորել գործնական կարողություններ դրանք աշխատանքային գործընթացում կիրառելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-006 <<Ընդհանուր գեոդեզիա>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի էլեկտրոնային տախեոմետրի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը, 2) ներկայացնի GPS MAP գործիքի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը, 3) ներկայացնի ROVER գործիքի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել էլեկտրոնային տախեոմետրի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրոնային տախեոմետրի կառուցվածքը,

	2) ճիշտ է տեղակայում էլեկտրոնային տախեոմետրը, 3) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրոնային տախեոմետրի աշխատանքի սկզբունքը, 4) ճիշտ է կիրառում էլեկտրոնային տախեոմետրը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական հանձնարարականի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է կիրառել էլեկտրոնային տախեոմետրը կատարելով կոնկրետ չափումներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Էլեկտրոնային տախեոմետրի կառուցվածքը, էլեկտրոնային տախեոմետրի տեղակայումը եռոտանու վրա, էլեկտրոնային տախեոմետրի աշխատանքի սկզբունքը, էլեկտրոնային տախեոմետրի կիրառումը: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ էլեկտրոնային տախեոմետր, ցուցադրական տեսանյութեր, մեթոդական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել GPS MAP գործիքի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում GPS MAP գործիքի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում GPS MAP գործիքի աշխատանքի սկզբունքը, 3) հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներում ճիշտ է կիրառում GPS MAP գործիքը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կիրառել GPS MAP գործիքը կատարելով կոնկրետ չափումներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները GPS MAP գործիքի կառուցվածքը, GPS MAP գործիքի աշխատանքի սկզբունքը, GPS MAP գործիքի կիրառումը հողաշինարարական և գեոդեզիական աշխատանքներում: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ GPS MAP գործիքը, ցուցադրական տեսանյութեր, պլակատներ, ուսումնամեթոդական գրականություն:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ROVER գործիքի կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ROVER գործիքի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է տեղակայում ROVER գործիքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ROVER գործիքի աշխատանքի սկզբունքը, 4) հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներում ճիշտ է կիրառում ROVER գործիքը
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կիրառել ROVER գործիքը դաշտային չափագրումներ կատարելու համար, կատարել կոնկրետ չափումներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները ROVER գործիքի կառուցվածքը, ROVER գործիքի աշխատանքի սկզբունքը, ROVER գործիքի կիրառումը հողաշինարարական և գեոդեզիական աշխատանքներում: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե ուսանողը առաջադրանքը հիմնականում կատարում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ROVER գործիքը, ցուցադրական տեսանյութեր, պլակատներ, ուսումնամեթոդական գրականություն:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական ուսուցում՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-015
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել հասարակական երևույթների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքման, մշակման և արդյունքների ընդհանրացման վիճակագրական մեթոդների կիրառման գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ

Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի տեղեկատվության հավաքման և ուսումնասիրության համար նախապատրաստման գործընթացը, 2) հաշվի հարաբերական և միջին մեծություններ, 3) բացատրի վարիացիայի երևույթը և կատարի հաշվարկներ, 4) հաշվի ինդեքսներ, 5) ներկայացնի դինամիկայի շարքերը, կատարի կորելյացիոն վերլուծություն, 6) ներկայացնի ընտրանքային մեթոդը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղեկատվության հավաքման և ուսումնասիրության համար նախապատրաստման գործընթացը
Կատարման չափանիշներ	1) որոշումներ ընդունելու համար տեղեկատվության անհրաժեշտությունը և կարևորությունը հիմնավորում է, 2) տարբերակում է տեղեկությունների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկությունների աղբյուրները և ձեռք բերման ձևերը, 4) տեղեկությունների խմբավորումը և ընդհանրացումը ճիշտ է կատարում, 5) ճիշտ է կազմում աղյուսակներ, 6) ճիշտ է կազմում գրաֆիկներ և դիագրամներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է հարց ու պատասխանի և գործնական հանձնարարություններ կատարելու հիման վրա: Հարց ու պատասխանի միջոցով ստուգվելու է ուսանողի ընդհանուր գիտելիքները վիճակագրական տեղեկությունների բնույթի, վիճակագրական դիտարկման տարբեր ձևերի առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Գործնական հանձնարարությունների ընթացքում ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել վիճակագրական տեղեկությունների խմբավորում, այդ տեղեկությունները ներկայացնել աղյուսակների տեսքով, կազմել գրաֆիկներ և դիագրամներ: Արդյունքի ծրագրային առանցքային հարցերը. - վիճակագրական տեղեկությունների անհրաժեշտությունը, տեսակները, աղբյուրները, - վիճակագրական դիտարկման նպատակը, օբյեկտը, միավորը, տեսակները, - վիճակագրական դիտարկման կազմակերպումը,

	- վիճակագրական տեղեկությունների խմբավորումը, խմբավորման հատկանիշը, խմբավորման ձևերը, - վիճակագրական աղյուսակներ, տեսակները, ձևավորման տեխնիկաները, - վիճակագրական տեղեկությունների գրաֆիկական ներկայացումը; Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական նյութեր,
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվել հարաբերական և միջին մեծություններ
Կատարման չափանիշներ	1) հարաբերական և միջին մեծությունների կիրառման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ճիշտ է հաշվում հարաբերական մեծություններ, 3) ճիշտ է հաշվում միջին թվաբանականներ, 4) ճիշտ է հաշվում հարմոնիկ միջիններ, 5) ճիշտ է հաշվում միջին քառակուսայիններ, 6) հաշվարկված միջին մեծությունների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքներ կատարելու միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու են տարբեր առաջադրանքներ, որոնց ընթացքում նա պետք է հաշվարկի միջին և հարաբերական մեծությունների բոլոր տեսակները: Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե յուրաքանչյուր իրավիճակում նա ճիշտ է ընտրում հաշվարկման մոտեցումը: Հաշվարկի ընթացքում նկատվող հնարավոր թվաբանական սխալները հաշվի չի առնվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, միկրոհաշվիչներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել վարիացիայի երևույթը և կատարել հաշվարկներ
Կատարման չափանիշներ	1) ուսումնասիրվող երևույթների հատկանիշներում վարիացիայի առկայությունը ճիշտ է բացատրում, 2) ձևավորում է վարիացիոն շարք, 3) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիայի ցուցանիշները, 4) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիոն շարքի մոդան և մեդիանան, 5) ուսումնասիրվող երևույթներում գնահատում է վարիացիայի մեծությունը, 6) կատարում է հիմնավոր եզրակացություններ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին տրամադրվելու է որևէ երևույթի հատկանիշի վերաբերյալ չկարգավորված տեղեկությունների շարք: Նա պետք է կազմի վարիացիոն շարք, հաշվարկի բոլոր ցուցանիշները, գնահատի ստացված արդյունքները: Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը մեթոդապես ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական ու գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ուսումնական ու մեթոդական գրականություն, բաժանվող նյութեր, միկրոհաշվիչներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Հաշվել ինդեքսներ
Կատարման չափանիշներ	1) բացատրում է ինդեքսների նշանակությունը և կիրառումը, 2) ինդեքսների կառուցման կանոնները ներկայացնում է, 3) ինդեքսների տեսակները ճիշտ է ներկայացնում, 4) անհատական ինդեքսներ ճիշտ է հաշվարկում, 5) ընդհանուր ինդեքսներ ճիշտ է հաշվարկում, 6) ըստ ինդեքսների կատարում է գործնական եզրահանգումներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարականներ է տրվելու ինդեքսների բոլոր տեսակների հաշվարկման և գործնական կիրառման վերաբերյալ: Արդյունքի յուրացուցումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնականում ճիշտ: Ոչ էական

	թերությունները հաշվի չի առնվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական գրականություն, գործնական հանձնարարականների փաթեթներ, իրավիճակային տվյալներ, միկրոհաշվիչներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել դինամիկայի շարքերը, կատարել կորելացիոն վերլուծություն
Կատարման չափանիշներ	1) տարբերակում է դինամիկայի շարքերի տեսակները, 2) ճիշտ է բացատրում դինամիկայի շարքերի տեսակները, 3) դինամիկայի ցուցանիշները ճիշտ է հաշվում, 4) ճիշտ է գնահատում դինամիկայի ցուցանիշները, 5) երևույթների միջև կապերի տեսակները ներկայացնում և մեկնաբանում է, 6) ճիշտ կազմում և լուծում է զույգային կապի հավասարումներ, 7) ճիշտ է ստանում կորելացիոն կապի հավասարումը, 8) ճիշտ գնահատում է երևույթների միջև կապի սերտության աստիճանը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կազմել դինամիկ շարք, հաշվել դինամիկայի ցուցանիշները, գնահատել յուրաքանչյուր ցուցանիշը: Հանձնարարվելու է նաև զույգային կապի հավասարումների միջոցով բացահայտել երևույթների հատկանիշների միջև կապի սերտության մակարդակը: Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում են ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական գրականություն, գործնական հանձնարարականների փաթեթներ, իրավիճակային տվյալներ, միկրոհաշվիչներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ընտրանքային մեթոդը

Կատարման չափանիշներ	1) ընտրանքային դիտարկման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը բացատրում է, 2) ընտրանքային դիտարկման տեսակները ներկայացնում է, 3) ճիշտ կատարում է ընտրանքային դիտարկում, 4) հաշվում է ընտրանքային համախմբի ցուցանիշները, 5) ընտրանքային դիտարկման արդյունքները ընդհանրացնում է:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողների խմբին հանձնարարվելու է կատարել ընտրանքային դիտարկում և գնահատել արդյունքները: Արդյունքի յուրացումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է մեթոդապես ճիշտ, իրականացված քայլերը հիմնավորվում են:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական գրականություն, գործնական հանձնարարականների փաթեթներ, իրավիճակային տվյալներ, միկրոհաշվիչներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-016
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 22 ժամ գործնական աշխատանք՝ 50 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-015 <<Տեղեկությունների մշակման վիճակագրական մեթոդները>> մոդուլը

Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը 2) ներկայացնի կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը 3) կատարի շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ 4) բնութագրի կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատի օգտագործման արդյունավետությունը 5) կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորի ապրանքի /ծառայության/ գինը 6) մշակի բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր 7) հաշվի հարկեր, տուրքեր, կազմի ֆինանսական հաշվետվություններ
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է խմբային քննարկումների և անհատական գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Քննարկումների ընթացքում բացահայտվում է բիզնես-գաղափարի և բիզնես-գործունեության հիմնական հասկացությունների վերաբերյալ ուսանողների յուրացրած գիտելիքների մակարդակը, իսկ գործնական հանձնարարությունների միջոցով նրանք ըստ իրավիճակի ներկայացնում և հիմնավորում են կոնկրետ բիզնես-գաղափար, որոշակիացնում են իրենց նախընտրած գործունեության տեսակը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները

	Բիզնես-գաղափարը որպես բիզնես-գործունեության մեկնակետ, դրա ձևավորման նախադրյալները: Բիզնես-գաղափարի իրատեսությունը հիմնավորող ցուցիչները: Օրենսդրական դաշտի պահանջները հաշվի առնելու կարևորությունը: Գործարար միջավայրի օբյեկտիվ գնահատման կարևորությունը և մոտեցումները: Սեփական գործարար հնարավորությունների բացահայտումը և անաչառության կարևորությունը: Բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի ոլորտի ընտրությունը: Տեսլականի, նպատակի և ռազմավարության հստակ և հիմնավորված ձևակերպումը: Վերջնական բիզնես-գաղափարի գնահատումը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկումների ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հիմնավորված եզրահանգումներ անելու ունակություն, իսկ գործնական առաջադրանքների ընթացքում ներկայացնում է տվյալ իրավիճակում առավել նախընտրելի ու հիմնավորված լուծումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Պարապմունքների անհրաժեշտ փուլերում անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան՝ հետագա քննարկման ուղղությունները ձևավորելու համար: Անհրաժեշտ է ունենալ ֆլիպչարտ, գունավոր թղթեր, ամրակներ, տարբեր գույնի մարկերներ, ուսուցողական իրավիճակների նկարագրեր, բիզնես-գաղափարների հաջողված օրինակներ, տեսլականի, նպատակի և ռազմավարության ուսուցողական ձևակերպումներ՝ նաև ոչ հստակ ձևակերպված:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է,

	9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարմանն առնչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է, 12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է, 13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների և գործնական հանձնարարականների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվում է տարբեր կազմակերպչա-իրավական ձև ունեցող կազմակերպությունների, դրանց կառավարման առանձնահատկությունների վերաբերյալ ուսանողի գիտելիքները, իսկ գործնական հանձնարարությունների միջոցով ուսանողը պետք է տրված պայմաններին համապատասխան կազմի տարբեր փաստաթղթեր: Գործնական հանձնարարությունները նպատակահարմար է առաջադրել ըստ ուսուցման փուլերի: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Կազմակերպության հասկացությունը և բնութագիրը: Կազմակերպությունների տիպերը, դրանց բնութագրիչ առանձնահատկությունները: Կազմակերպությունների ստեղծման ու զրանցման կարգը: Գործընթացի օրենսդրական կարգավորումը: Կազմակերպության կանոնադրությունը: Կազմակերպության կառավարման խնդիրները, ֆունկցիաները: Կառավարման ոճերը, դրանց առանձնահատուկ գծերը: Կառավարման ապարատի կառուցվածքը, ստորաբաժանումները: Կառավարման բաժինների առանձնացման սկզբունքները: Աշխատանքի բաժանման անհրաժեշտությունը, աշխատատեղերի ձևավորման մոտեցումները տարբեր մեծության կազմակերպություններում: Կազմակերպության փաստաթղթային տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, փաստաթղթերի ձևավորման կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով, իսկ գործնական առաջադրանքները տրված պայմաններին համապատասխան կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, առանձին կազմակերպություններում աշխատանքի բաժանման, աշխատողների ֆունկցիաների սահմանման օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում <<շուկա>> հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների, խմբային քննարկումների և գործնական հանձնարարությունների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է շուկայի վերաբերյալ հիմնական հասկացությունների ճիշտ ընկալման ուսանողի կարողությունը, իսկ գործնական առաջադրանքների միջոցով նա կատարելու է իրավիճակին համապատասխան եզրահանգումներ /հնարավորության դեպքում կարող են օգտագործվել նաև ուսանողների ինքնուրույն դիտարկումների ու հետազոտությունների արդյունքները/: Արդյունքները անհրաժեշտ է քննարկել խմբում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Շուկայի բնութագիրը: Շուկայի հետազոտության անհրաժեշտությունը և հիմնական ուղղությունները: Շուկայի հետազոտության գործընթացը: Շուկայական պահանջարկի գնահատումը: Շուկայի վրա ազդող գործոնները, գնորդի վարքագիծը: Մրցակցություն, դրա գնահատումը: Շուկայի հատվածավորումը: Մարքեթինգի 4 և 7 P-երը: Մարքեթինգային ռազմավարության էությունը և մշակման կարևորությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը թեստային և գործնական առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում, իսկ խմբային քննարկումների ընթացքում ցուցաբերում է իրավիճակին հիմնավորված արձագանքելու

	ունակություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, շուկայական իրավիճակների նկարագրեր, տիպական իրավիճակներում առավել հիմնավորված լուծումների օրինակներ, գործնական կիրառություն ունեցող փաստաթղթերի նմուշներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է խմբային քննարկումների և գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է ըստ ռեսուրսների տարբեր խմբերի հաշվել առավել ընդհանուր նշանակություն ունեցող ցուցանիշները: Նպատակահարմար է գործնական առաջադրանքները հանձնարարել փուլերով՝ ըստ ռեսուրսների խմբերի: Քննարկումների ընթացքում նրանք ոչ միայն գնահատելու են ստացված արդյունքները, այլ նաև առաջարկելու են լուծումների սեփական տարբերակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Կազմակերպության ռեսուրսների ընդհանուր բնութագիրը: Նյութական, աշխատանքային և ֆինանսական ռեսուրսներ, դրանց կազմը: Հիմնական կապիտալ և շրջանառու կապիտալ: Ֆինանսական ռեսուրսներ: Ռեսուրսների մեծությունը բնութագրող ցուցանիշները: Ռեսուրսների օգտագործման մակարդակը բնութագրող ցուցանիշները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները մեթոդապես ճիշտ են կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, գործնական հանձնարարությունների փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
Կատարման չափանիշներ	1) <<ծախս>> հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում, 7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում, 8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում,

	10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է, 11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է շարունակական գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է ըստ ծախսերի առանձին հոդվածների կատարել միավոր արտադրանքի կամ ծառայության համար դրանց հաշվարկներ և որոշել ինքնարժեքն ու գինը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման հետ կապված ծախսերի հասկացությունը: Ուղղակի և անուղղակի ծախսեր, կայուն և փոփոխական ծախսեր: Ծախսերի մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը: Ծախսերի հաշվապահական ձևակերպման կարգը: Անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառման կազմակերպումը: Միավորի ինքնարժեքի ծախսային հոդվածները: Ինքնարժեքի հաշվարկը: Շահույթի նորմայի հասկացությունը և կիրառումը: Արտադրանքի գնի մեծության հաշվարկը: Անհատական գնից շուկայական գնին անցման գործընթացը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, գործնական հանձնարարությունների փաթեթներ, հաշվարկների կատարման ընթացքում օգտագործվող օրինակելի ձևաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է,

	7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է կազմված բիզնես պլանի հիման վրա, որում պետք է արտացոլված լինեն նախատեսված բիզնես գործունեության վերաբերյալ բոլոր հայտնի տեղեկությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Բիզնես պլանի բովանդակությունը և բաժիններում ներառվող հարցերը: Բիզնես պլանի կազմման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալները, դրանց աղբյուրները: SWOT վերլուծության արդյունքների կիրառումը պլանը կազմելու ժամանակ: Բիզնես պլանի կատարման գործողությունների ծրագիրը, դրա կազմման մոտեցումները: Գործողությունների ժամանակացույցը: Պլանի կատարման հնարավոր ռիսկերը, դրանց հաղթահարման միջոցառումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե պլանը կազմված է ճիշտ և հիմնավորված:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ բիզնես պլանի բովանդակությանը համապատասխան ձևաթղթեր, մեթոդական հանձնարարականներ, պլանը կազմելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
Կատարման չափանիշներ	1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում, 5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին, 6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում,

	9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի ձեռքբերումը գնահատվում է շարունակական գործնական առջադրանքների կատարման հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է հաշվել հարկերի և տուրքերի գումարները, լրացնել ֆինանսական հաշվետվություններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող հարկերի և տուրքերի տեսակները, դրանց տնտեսական նշանակությունը: Հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները: Հարկերի հաշվարկման կարգը և դրույքաչափերը: Հարկատուների պատասխանատվությունը հարկային օրենսդրության պահանջների պահպանման համար: Ֆինանսական հաշվետվությունների տեսակները, հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման կարգը: Ստուգումների անցկացումը, կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքները ճիշտ է կատարում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, հարկերի վերաբերյալ օրենքներ և նորմատիվ փաստաթղթեր, մեթոդական նյութեր, հաշվետվությունների ձևաթղթեր, հաշվարկները կատարելու համար օգտագործվող ելակետային նյութերի փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-017
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել հողային ֆոնդի արդյունավետ օգտագործման նպատակով գործնական նախագծային աշխատանքներ կատարելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 22 ժամ գործնական աշխատանք՝ 32 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-005 <<Հողաշինարարական գծագրություն>> և ՀՌԿ-5-17-007 <<Հողաշինարարության հիմունքներ>> մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողաշինարարության հիմնական դրույթները, խնդիրները և ժամանակակից ձևերը,

	2) ներկայացնի ՀՀ հողային ֆոնդի կազմը և ակնկալվող փոփոխությունները, 3) սահմանի հողերի նպատակային և հողատեսքերի գործառնական նշանակությունները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողաշինարարության հիմնական դրույթները, խնդիրները և ժամանակակից ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում հողաշինարարության հիմնական դրույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարության խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարության բովանդակությունը, 4) ճիշտ է սահմանում հողաշինարարության ժամանակակից ձևերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և գործնական հանձնարարությունների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է հողաշինարարության վերաբերյալ հիմնական հասկացությունների ճիշտ ընկալման ուսանողի կարողությունը, իսկ գործնական առաջադրանքների միջոցով նա կատարելու է իրավիճակին համապատասխան հողաշինարարական խնդիրների ձևակերպում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողաշինարարության հիմնական դրույթները, հողաշինարարության խնդիրները, հողաշինարարության բովանդակությունը, հողաշինարարության ժամանակակից ձևերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը թեստային և գործնական առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտագրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է հողաշինարարական հատակագծա-քարտեզագրական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ՀՀ հողային ֆոնդի կազմը և ակնկալվող փոփոխությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի առանձնահատկությունները,

	2) ճիշտ է ներկայացնում պահուստային հողերի ներկայիս վիճակը, 3) ճիշտ է մեկնաբանում պահուստային հողերի օգտագործման հեռանկարները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է ՀՀ հողային ֆոնդի կազմի և ակնկալվող փոփոխությունների բնագավառում ուսանողի ձեռքբերումը: Ուսանողը ներկայացնելու և վերլուծելու է ՀՀ հողային ֆոնդի քանակական և որակական բնութագիրը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի առանձնահատկությունները, պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի ներկայիս վիճակը, պահուստային հողերի օգտագործման հեռանկարները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է հողաշինարարական հատակագծաքարտեզագրական նյութեր:, ՀՀ հողային ֆոնդի վիճակագրական տվյալներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Սահմանել հողերի նպատակային և հողատեսքերի գործառնական նշանակությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում «հողամասե հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի նպատակային նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողատեսքերը և դրանց գործառնական նշանակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է ՀՀ հողային ֆոնդի նպատակային և հողատեսքերի գործառնական նշանակության բնագավառում ուսանողի իմացությունը: Ուսանողը ներկայացնելու հողամաս հասկացողությունը և բնութագրելու է դրանց գործառնական և նպատակային նշանակությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողամաս հասկացությունը, հողերի դասակարգումը ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերը և դրանց գործառնական նշանակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտագրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է հողաշինարարական հատակագծաքարտեզագրական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՆԵՐՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-018
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ներհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի օգնությամբ համայնքների հողային ֆոնդի առավել ամբողջական, արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման բնագավառում ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ տալը: Այն կօգնի նաև ուսումնասիրել նախագծերի կազմման կարգը և կատարել տնտեսագիտական հիմնավորումներ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ գործնական աշխատանք՝ 34 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-017 <<Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները, 2) ներկայացնի ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման մոտեցումները, 3) ներկայացնի բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպման մոտեցումները, 4) ներկայացնի բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման մոտեցումները, 5) ներկայացնի նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները

Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում ներհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները, 3) հիմնավորում է համայնքի հողային ֆոնդի արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման ուղիները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկման արդյունքների հիման վրա, որի ընթացքում պարզաբանվում են ներհամայնքային հողաշինարարության հետ կապված հարցերը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը, ներհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները, համայնքի հողային ֆոնդի արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման ուղիները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկման ընթացքում ուսանողները ճիշտ են մեկնաբանում իրավիճակները և առաջարկում են առավել հիմնավորված մոտեցումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հողաշինարարական հատակագծեր և նախագծեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման մոտեցումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, 2) ճիշտ է կատարում դաշտերի և բանվորական տեղամասերի նախագծում, 3) ճիշտ է կատարում դաշտային ճանապարհների, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի և ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում, 4) մշակում է հողապաշտպան հակաէրոզիոն միջոցառումների քարտացուցակ, 5) կատարում է ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման արդյունավետության տնտեսական հիմնավորում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է կոնկրետ օրինակի վրա կազմել ցանքաշրջանառության սխեման: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, ցանքաշրջանառության դաշտերի և բանվորական

	տեղամասերի նախագծում, դաշտային ճանապարհների, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի և ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխումը, հողապաշտպան հակաէրոզիոն միջոցառումների քարտացուցակ: Ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման արդյունավետության տնտեսական հիմնավորում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է հիմնավորված:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հողաշինարարական հատակագծեր և նախագծեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպման մոտեցումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում բազմամյա տնկարկների՝ պտղատու, խաղողի և հատապտղային այգիների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, 2) ճիշտ է կատարում տեղամասերի նախագծում, 3) ճիշտ է կատարում այգամիջյան ճանապարհների և այգապաշտպան անտառաշերտերի ու ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է տարբեր հյոդակլիմայական պայմաններում հիմնավորելու բազմամյա տնկարկների կազմակերպման անհրաժեշտությունը և կոնկրետ օրինակի վրա կազմակերպել դրանց տարածքները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Բազմամյա տնկարկների՝ պտղատու, խաղողի և հատապտղային այգիների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, տեղամասերի նախագծում, այգամիջյան ճանապարհների և այգապաշտպան անտառաշերտերի ու ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ներկայացվում է տարածքների կազմակերպման հիմնավորված տարբերակ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հողաշինարարական հատակագծեր և նախագծեր:
Ուսուցման երաշխավորված	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման մոտեցումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման խնդիրները, 2) ճիշտ է նախագծում խոտհարքաշրջանառության և արոտաշրջանառության սխեմաներ, 3) ճիշտ է կատարում նախիրային և անասնահոտային տեղամասերի նախագծում, 4) ճիշտ է նախագծում փոված (զագոնային) արածեցման տեղամասերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է տարբեր հյոդակլիմայական պայմաններում հիմնավորելու բնական կերային հողատեսքերի կազմակերպման անհրաժեշտությունը և կոնկրետ օրինակի վրա կազմակերպել դրանց տարածքները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման խնդիրները, խոտհարքաշրջանառության և արոտաշրջանառության սխեմաներ, նախիրային և անասնահոտային տեղամասերի նախագծում, հերթափոխային (զագոնային) արածեցման տեղամասերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ներկայացված տարբերակը և առաջարկված լուծումները հիմնավոր են:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, բնական կերհանդակների հողաշինարարական հատակագծեր և նախագծեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները, 2) ճիշտ է կազմում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքային գծագիր, 3) ճիշտ է կազմում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու հանձնման և ընդունման ակտ, 4) ճիշտ է ներկայացնում կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություն:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է հողաշինարարական նախագծերը բնության մեջ տեղափոխել երեք եղանակներով: Ուսանողը ցուցադրելու է նշահարման

	հատակագծի մշակման հաջորդականությունը և նշանակությունը նախագիծը բնության մեջ տեղափոխելու համար: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողաշինարարական նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները, նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքային գծագիր, նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու հանձնման և ընդունման ակտ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է համապատասխան հիմնավորումներով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հողաշինարարական հատակագծեր և նախագծեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀՈՂԱԿԱԴԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳԵՈԴԵԶԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-019
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հատակագծային-քարտեզագրական նյութերի պատրաստման, որակի գնահատման և հարակից այլ աշխատանքների համար անհրաժեշտ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ գործնական աշխատանք՝ 42 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-018 <<Ներհամայնքային հողաշինարարության հմտություններ>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգը, 2) ներկայացնի հողօգտագործման և հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկման եղանակները ու ճշտությունը, 3) ներկայացնի հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները, 4) ներկայացնի նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար

	մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական նախագծերի կազմման փուլերը, 3) ճիշտ է կազմում հողաշինարարական նախագծեր, 4) ճիշտ է կատարում հողօգտագործությունների սահմանների վերականգնում և հանույթ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման անհրաժեշտ ելակետային տվյալները և դրանց հիման վրա նա պետք է կազմի հողաշինարարական նախագիծ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգը, հողաշինարարական նախագծերի կազմման փուլերը, հողաշինարարական նախագծերի կազմումը, հողօգտագործությունների սահմանների վերականգնում և հանույթ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, կատարված հողաշինարարական նախագծերի օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողօգտագործման և հողատեսքերի մակերեսների հաշվարկման եղանակները ու ճշտությունը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում անալիտիկ եղանակով մակերեսների հաշվարկ, 2) ճիշտ է հիմնավորում մակերեսների հաշվարկման ճշտությունը, 3) ճիշտ է կատարում գրաֆիկական եղանակով մակերեսների հաշվարկ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է տեղագրագեոդեզիական հատակագծեր, հողաշինարարական սխեմաներ, հատակագծեր հողօգտագործման և հողատեսքերի մակերեսները որոշելու համար: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	Անալիտիկ եղանակով մակերեսների հաշվարկը, մակերեսների հաշվարկման ճշտությունը, գրաֆիկական եղանակով մակերեսների հաշվարկը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները կատարվում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, կատարված հողաշինարարական նախագծերի օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները, 2) ճիշտ է կատարում էսքիզային նախագծեր, 3) ճիշտ է կատարում անալիտիկ, մեխանիկական և գրաֆիկական եղանակներով նախագծումներ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է տեղագրագեոդեզիական, հողաշինարարական հատակագծերի, սխեմաների վրա ցուցադրելու նոր հողաշինարարական նախագծման հաջորդականությունը: Ուսանողը պետք է ցուցադրի ավանդական նախագծման, համալիր և ավտոմատացված նախագծման մեթոդների կիրառման եղանակները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները, էսքիզային նախագծերի կազմումը, հողաշինարարական նախագծման անալիտիկ, մեխանիկական և գրաֆիկական եղանակները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները կատարվում են ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, կատարված հողաշինարարական նախագծերի օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու էությունն ու եղանակները, 2) չափումների, անկյունաչափական և գրաֆիկական եղանակներով նախագիծը բնության մեջ ճիշտ է փոխադրում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է մշակված հողաշինարարական հատակագծերը որևէ մեթոդով տեղափոխել բնության մեջ: Ուսանողը պետք է ցուցադրի բնության մեջ տեղափոխման տարբեր մեթոդների հաշվարկային և գործնական հմտությունները և կարողությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու էությունն ու եղանակները, չափումների, անկյունաչափական և գրաֆիկական եղանակներ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները կատարվում է ճիշտ: Թույլատրվում է որոշ ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, կատարված հողաշինարարական նախագծերի օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-020
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողերի գնահատման հիմնական դրույթների, գնահատման գործընթացի, հողերի մանիթորինգի, հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-017 <<Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում>> մոդուլը

Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողերի գնահատման հիմնական դրույթները, 2) ներկայացնի հողերի որակական գնահատումը (բոնիտում), 3) ներկայացնի հողերի տնտեսական գնահատումը, 4) ներկայացնի հողերի մոնիթորինգի խնդիրները, 5) ներկայացնի հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողերի գնահատման հիմնական դրույթները
Կատարման չափանիշներ	1) հողերի գնահատման առանձնահատկությունների բնութագրումը ճիշտ է, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի գնահատման հիմնական դրույթները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի գնահատման կարևորությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների, խմբային քննարկումների և գործնական հանձնարարությունների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է հողի գնահատման վերաբերյալ հիմնական հասկացությունների ճիշտ ընկալման ուսանողի կարողությունը, իսկ գործնական առաջադրանքների միջոցով նա կատարելու է հողերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ համապատասխան եզրահանգումներ /հնարավորության դեպքում կարող են օգտագործվել նաև ուսանողների ինքնուրույն դիտարկումների ու հետազոտությունների արդյունքները/ Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Հողերի գնահատման առանձնահատկությունները հողերի գնահատման հիմնական դրույթները, հողերի գնահատման կարևորությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը թեստային և գործնական առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հողերի գնահատման օրինակներ:

Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ
Ռիսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողերի որակական գնահատումը (բոնիտում)
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի որակական գնահատման էությունը, սկզբունքներն ու ցուցանիշները, 2) ճիշտ է ներկայացնում գնահատման սանդղակների մշակման կարգը, 3) գնահատման սանդղակներից ճիշտ է օգտվում, 4) ճիշտ է կիրառում հողերի որակական գնահատման բալերի հաշվառման կարգը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Առաջադրանքի միջոցով ստուգվում է ուսանողի գործնական կարողությունները հողերի որակական գնահատման ընթացակարգի վերաբերյալ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողերի որակական գնահատման էությունը, սկզբունքներն ու ցուցանիշները, գնահատման սանդղակների մշակման կարգը, գնահատման սանդղակներից օգտվելու կարգը, հողերի որակական գնահատման բալերի հաշվառման կարգը և կիրառումը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե գործնական հանձնարարականները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ռիսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ հողերի որակական գնահատման անհրաժեշտ ելակետային տվյալները:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ռիսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողերի տնտեսական գնահատումը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի տնտեսական գնահատման նշանակությունն ու խնդիրները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողերի տնտեսական գնահատման աշխատանքների հաջորդականությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողերի տնտեսական գնահատման սանդղակների մշակման կարգը, 5) գնահատման սանդղակներից ճիշտ է օգտվում:

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Առաջադրանքի միջոցով ստուգվում է ուսանողի գործնական կարողությունները հողերի տնտեսական գնահատման ընթացակարգի վերաբերյալ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողերի տնտեսական գնահատման նշանակությունը, սկզբունքները, խնդիրները, հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշները, հողերի տնտեսական գնահատման աշխատանքների հաջորդականությունը, հողերի տնտեսական գնահատման սանդղակների մշակման կարգը, գնահատման սանդղակներից օգտվելու կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե գործնական առաջադրանքները տրված պայմաններին համապատասխան կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ հողերի տնտեսական գնահատման անհրաժեշտ ելակետային տվյալները:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողերի մոնիթորինգի խնդիրները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի մոնիթորինգի խնդիրները, 2) ճիշտ է կատարում տարածքային համակարգված մոնիթորինգ, 3) կատարված աշխատանքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ճիշտ է կազմում, 4) ճիշտ է իրականացնում հողերի վիճակի փոփոխության բացահայտում, այդ փոփոխությունների կանխատեսում և բացասական գործընթացների հետևանքների կանխարգելման ու վերացման մասին հանձնարարականների մշակում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների և գործնական հանձնարարականի հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվում է հողերի մոնիթորինգի տարբեր հասկացողությունների մեկնաբանությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողերի մոնիթորինգի խնդիրները: Տարածքային համակարգված մոնիթորինգ: Հաշվետվությունների կազմում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով, իսկ գործնական առաջադրանքները տրված պայմաններին համապատասխան կատարվում է ճիշտ:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, մոնիթորինգի իրականացման օրինակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերը
Կատարման չափանիշներ	1) հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի կիրառման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ավտոմատացված համակարգերի բաղադրիչների բնութագրումը ճիշտ է, 3) ճիշտ է կիրառում հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Տրված առաջադրանքների միջոցով ստուգվում է ավտոմատացված համակարգերի կիրառման բնագավառում ուսանողի ունակությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի կիրառման անհրաժեշտությունը, ավտոմատացված համակարգերի բաղադրիչների բնութագրումը, հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե գործնական առաջադրանքները տրված պայմաններին համապատասխան կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, համակարգչային ծրագրային ապահովում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԾՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	

Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-021
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գյուղական բնակավայրերի հատակագծման վրա շրջակա միջավայրի գործոնների ազդեցության որոշարկման կարողություններ, ինչպես նաև հատակագծման նախագծի կազմման սկզբունքային մոտեցումները գործնականում կիրառելու հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 22 ժամ գործնական աշխատանք՝ 32 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-018 <<Ներհամայնքային հողաշինարարության հմտություններ>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումները, 2) ներկայացնի գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները, 3) ներկայացնի գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում «բնակչություն» և «բնակչության շարժ» հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնները, 3) ճիշտ է բացատրում բնակչության տարաբնակեցման ձևերն ու համակարգերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է պարզաբանի բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումները և հեռանկարային արդյունքները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	Բնակչություն, բնակչության շարժ հասկացությունները, բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնները, բնակչության տարաբնակեցման ձևերն ու համակարգերը, բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերը, գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է բացատրում բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները, 3) ճիշտ է անցկացնում և հստակեցնում հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները, 4) ճիշտ է որոշում բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները, 5) ճիշտ է տարանջատում տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական և կանաչ գոտիները, 6) ճիշտ է բացատրում տարածքի գոտիավորման միավորների ընտրությունն՝ ըստ իրավիճակի:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է կատարի գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի հաշվարկ: Անցկացնում և հստակեցնում է հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները: Որոշում է բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները: Տարանջատում տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական և կանաչ գոտիները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքը, բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները, հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանների անցկացում, բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսների սահմանումը, տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական և կանաչ գոտիների տարանջատում:

	Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բնակելի տների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հասարակական և սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, 3) ճիշտ է կազմում բնակելի գոտու գրաֆիկական նախագիծ, 4) ճիշտ է կազմում արտադրական գոտու գրաֆիկական նախագիծ, 5) հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատումը ճիշտ է իրականացնում, 6) կատարված նախագծային աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվությունը ճիշտ է կազմում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է ուսումնասիրի գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Բնակելի տների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, հասարակական և սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, բնակելի գոտու գրաֆիկական նախագիծը, արտադրական գոտու գրաֆիկական նախագիծը, հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատումը, նախագծային աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվությունների կազմում: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ

ռեսուրսները	ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀԱՄԱՅՔԱՅԻՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-022
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել տեղական նշանակության ճանապարհների նախագծման և շինարարության հիմնական տարրերի, գյուղական համայնքներում տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 26 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-017 <<Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհների մասին ընդհանուր տեղեկություններ, 2) ներկայացնի տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհային ցանցի հետազոտման և նախագծման հիմնական սկզբունքները, 3) կատարի ճանապարհների հատակագծման աշխատանքներ, 4) կազմի ճանապարհների երկայնական և լայնական կտրվածքների պրոֆիլներ, 5) ներկայացնի ճանապարհներից ջրահեռացման և գետերի վրայով ճանապարհների անցկացման մոտեցումները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհների մասին ընդհանուր տեղեկություններ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտի դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում, 2) ճիշտ է բացահայտում հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհների դասակարգման սկզբունքների

	բովանդակությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է տեղական նշանակության ճանապարհների վերաբերյալ հիմնական հասկացողությունների շարք, որոնցից յուրաքանչյուրի դիմաց նա ներկայացնելու է համառոտ նկարագիրը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Տրանսպորտի դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում, հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհների դասակարգման սկզբունքների բովանդակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել տեղական նշանակության (գյուղական) ճանապարհային ցանցի հետազոտման և նախագծման հիմնական սկզբունքները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխում, 2) ճիշտ է կատարում ճանապարհների տարեկան բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, 3) ճիշտ է կատարում ճանապարհների հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, 4) ճիշտ է որոշում տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի բեռնվածության վերաբերյալ տվյալներ, որոնց հիման վրա նա պետք է հաշվարկի հիմնական ցուցանիշները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխում, ճանապարհների տարեկան բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, ճանապարհների հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ,

	տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, հաշվարկներ կատարելու ելակետային տվյալների տարբերակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել ճանապարհների հատակագծման աշխատանքներ
Կատարման չափանիշներ	1) հատակագծի վրա ճանապարհային ուղեգծերի անցկացում ճիշտ է կատարում, 2) հատակագծի վրա շրջանային և անցումային կորերն ու դրանց տարրերը ճիշտ է անցկացնում, 3) շրջանային և անցումային կորերի հիմնական տարրերի հաշվարկները ճիշտ է կատարում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է կատարի ճանապարհների հատակագծման աշխատանքներ: Հատակագծի վրա անցկացնի ճանապարհի գծածիրը, կատարի պիկետաժավորում: Հատակագծում տեղաբաշխի ճանապարհային կառուցվածքները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հատակագծի վրա ճանապարհային ուղեգծերի անցկացում, հատակագծի վրա շրջանային և անցումային կորերն ու դրանց տարրերը, հաշվարկը, շրջանային և անցումային կորերի հիմնական տարրերի հաշվարկները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքը ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա, հատակագծաքարտեզագրական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Կազմել ճանապարհների երկայնական և լայնական կտրվածքների պրոֆիլներ
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կազմում ճանապարհների երկայնական կտրվածքի պրոֆիլ,

	2) ճիշտ է կազմում ճանապարհների լայնական կտրվածքի պրոֆիլ, 3) ճիշտ է հաշվում երկայնական թեքությունները, բանվորական և նախագծային նիշերը, 4) ճիշտ է հաշվում հողային աշխատանքների ծավալները, 5) ճիշտ է կատարում ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է կատարի անհրաժեշտ հաշվարկներ, կազմի ճանապարհների երկայնական և լայնական կտրվածքների պրոֆիլները: Կազմված պրոֆիլների միջոցով հաշվարկի երկայնական թեքությունները, բանվորական և նախագծային նիշերը, հողային աշխատանքների ծավալները, կատարի ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Ճանապարհների երկայնական պրոֆիլի և լայնական կտրվածքները, երկայնական թեքությունների, բանվորական և նախագծային նիշերի հաշվարկը, հողային աշխատանքների ծավալների հաշվարկը, կորերի նշահարման հաշվարկը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա, հատակագծաքարտեզագրական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ճանապարհներից ջրահեռացման և գետերի վրայով ճանապարհների անցկացման մոտեցումները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունը և հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրները, 2) ճիշտ է հաշվարկում ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսը, 3) ճիշտ է կատարում հիդրավլիկական հաշվարկ՝ փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է ուսանողների կողմից կատարվող անհատական կամ խմբակային առաջադրանքների կատարման միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալներ ըստ որոնց նա պետք է կատարի

	ճանապարհներից ջրահեռացման և գետերի վրայով ճանապարհների անցկացման հաշվարկանախագծային աշխատանքների նախագծեր: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունը և հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրները, ջրահեռացման կառույցների նախագծում, ջրային հոսքի, ծախսի հաշվարկը, փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում հիդրավլիկական հաշվարկ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե գործնական հանձնարարությունները կատարվում է մեթոդապես ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, շինարարական նախագծային նորմատիվային բազա, հատակագծաքարտեզագրական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՀՈՂԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-023
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ և նրա մոտ ձևավորել հողային շուկայի ուսումնասիրման բավարար գործնական հմտություններ: Մոդուլը նախատեսված է այն անձանց համար, ովքեր իրենց մասնագիտական պարտականությունների բնույթին համապատասխան կատարելու են հողային շուկայի ուսումնասիրման գործողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-017 <<Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հողային շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության ձևերը, 2) ներկայացնի հողի շուկայի ուսումնասիրության խնդիրները,

	3) ներկայացնի հողային շուկային զարգացման և կանխատեսման հեռանկարները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարմակարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողային շուկայի ուսումնասիրության և վերլուծության ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում հողի շուկայի ուսումնասիրություն, 2) ճիշտ է կատարում հողի շուկայի վերլուծություն, 3) ճիշտ է գնահատում հողերը ըստ նպատակային նշանակության, 4) ճիշտ է կատարում հողի գնի վերլուծություն,
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ռիսանոդներին հանձնարարվելու է հողի շուկայի ուսումնասիրության ելակետային տվյալներ և հանձնարարվելու նրան կատարելու դրանց ուսումնասիրություն և վերլուծություն: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողի շուկան, հողի շուկայի ուսումնասիրության սկզբունքները, մեթոդները, նպատակը և խնդիրները, հողի շուկայի վերլուծությունը, հողերի գնահատումը ըստ նպատակային նշանակության, հողի գինը և դրա վերլուծությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր, հողի շուկայի ուսումնասիրության տվյալներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողի շուկայի ուսումնասիրության խնդիրները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի գնային վիճակը ըստ տեղադրվածության, հողամասերի մակերեսների, չափերի, որակական հատկանիշների, 2) ճիշտ է կատարում հողային շուկայի համակարգված դիտարկումներ, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային ֆոնդի կազմը ըստ նպատակային նշանակության

	4) ճիշտ է ներկայացնում հողային շուկայի տվյալների գրանցման աղյուսակը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողներին հանձնարարվելու է հողի շուկայի ուսումնասիրության կոնկրետ օրինակներ ըստ որոնց նա կատարելու է դրանց ուսումնասիրություն և վերլուծություն: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողամասերի գնային վիճակը ըստ տեղադրվածության, հողամասերի մակերեսների, չափերի, որակական հատկանիշները, հողային շուկայի համակարգված դիտարկումներ, հողային ֆոնդի կազմը ըստ նպատակային նշանակության, հողային շուկայի տվյալների գրանցման գործընթացը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հանձնարարությունները կատարվում է մեթոդապես ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր, հողի շուկայի ուսումնասիրության տվյալներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողային շուկային զարգացման և կանխատեսման հեռանկարները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողային շուկայի զարգացման միտումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային շուկայի ձևավորման արդի վիճակը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային շուկայի զարգացման հեռանկարները, 4) ճիշտ է բացատրում հողի շուկայի կարգավորման կառուցակարգերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողներին հանձնարարվելու է ելակետային տվյալների հիման վրա նկարագրել հողային շուկայի զարգացման և կանխատեսման հեռանկարները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները Հողային շուկայի զարգացման միտումները, հողային շուկայի ձևավորման արդի վիճակը, հողային շուկայի զարգացման հեռանկարները, հողի շուկայի կարգավորման կառուցակարգերը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հանձնարարությունները կատարվում է մեթոդապես ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ

ռեսուրսները	ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 20 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-024
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել անշարժ գույքի գնահատման գործընթացի իրականացման գործնական կարողությունները՝ հաշվի առնելով գնահատման վրա ազդող բոլոր գործոնները:
Մոդուլի տևողությունը	62 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ գործնական աշխատանք՝ 36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-007 <<Հողաշինարարության հիմունքներ>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի անշարժ գույքի գնահատման գործընթացում օգտագործվող օրենսդրական ակտերը և հիմնական հասկացողությունները անշարժ գույքի գնահատման նպատակով, 2) ներկայացնի անշարժ գույքի կադաստրային գնահատման գործընթացը, 3) ներկայացնի անշարժ գույքի շուկայական գնահատման գործընթացը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել անշարժ գույքի գնահատման գործընթացում օգտագործվող օրենսդրական ակտերը և հիմնական հասկացողությունները անշարժ գույքի գնահատման նպատակով
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անշարժ գույքի հասկացողությունը ըստ ՀՀ հողային օրենսգրքի, 2) ճիշտ է մեկնաբանում անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում այլ գույքային իրավունքները և անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների սահմանափակումները, 4) ճիշտ է բացատրում անշարժ գույքի շուկայական գնահատումը, անշարժ գույքի գնահատման ստանդարտները, 5) ճիշտ է բացատրում Գույքահարկի մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի բովանդակությունը կապված բնակելի

	նշանակության շենքերի շինությունների գույքահարկի գանձման հետ, 6) ճիշտ է բացատրում Գույքահարկի մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի բովանդակությունը կապված հասարակական և արտադրական նշանակության շենքերի շինությունների գույքահարկի գանձման հետ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է անշարժ գույքի գնահատման գործընթացի վերաբերյալ հիմնական հասկացողությունները, որոնց դիմաց նա պետք նկարագրի դրանց բովանդակությունը և նշանակությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Անշարժ գույքի հասկացությունը ըստ ՀՀ հողային օրենսգրքի, անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքները, այլ գույքային իրավունքները և անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների սահմանափակումները, անշարժ գույքի շուկայական գնահատումը, անշարժ գույքի գնահատման ստանդարտները, գույքահարկի մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի բովանդակությունը կապված բնակելի նշանակության շենքերի շինությունների գույքահարկի գանձման հետ, գույքահարկի մասին ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի բովանդակությունը կապված հասարակական և արտադրական նշանակության շենքերի շինությունների գույքահարկի գանձման հետ: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում թեստային առաջադրանքը: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անշարժ գույքի կադաստրային գնահատման գործընթացը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում բազմաբնակարան բնակելի շենքի բնակարանի կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, 2) ճիշտ է բացատրում անհատական բնակելի տան կամ այգետնակի և դրան կից օժանդակ շինությունների կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, 3) ճիշտ է գնահատում առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինության կադաստրային արժեքի որոշման

	գործընթացը, 4) ճիշտ է գնահատում առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինության կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, 5) ճիշտ է գնահատում բազմաբնակարան բնակելի շենքում տեղակայված հասարարական կամ արտադրական նշանակության օբեկտի կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, 6) ճիշտ է գնահատում անշարժ գույքի գույքահարկի արժեքը ըստ գույքի նպատակային նշանակության 7) ճիշտ է գնահատում պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող բնակավայրերի հողերի գնահատումը օտարելու կամ վարձակալության տրամադրելու նպատակով գործընթացը
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողներին հանձնարարվելու է կոնկրետ օրինակի վրա կատարել գույքի կադաստրային գնահատում՝ ոչ պակաս 3 տարբերակով: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Բազմաբնակարան բնակելի շենքի բնակարանի կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, անհատական բնակելի տան կամ այգետնակի և դրան կից օժանդակ շինությունների կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինության կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինության կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, բազմաբնակարան բնակելի շենքում տեղակայված հասարարական կամ արտադրական նշանակության օբեկտի կադաստրային արժեքի որոշման գործընթացը, անշարժ գույքի գույքահարկի արժեքը ըստ գույքի նպատակային նշանակության, պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող բնակավայրերի հողերի գնահատումը օտարելու կամ վարձակալության տրամադրելու նպատակով գործընթացը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել անշարժ գույքի շուկայական գնահատման գործընթացը

Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում համեմատատական մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում եկամտային մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ծախսային մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը,
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողներին հանձնարարվելու է առնվազն 3 դեպքերի համար ըստ ելակետային տվյալների կատարել անշարժ գույքի շուկայական գնահատում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Համեմատատական մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը, եկամտային մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը, ծախսային մեթոդով անշարժ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները ճիշտ է կատարվում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-025
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման կարողությունները: Ավարտելով այս մոդուլը ուսանողը կարողանալու է կազմել անշարժ գույքի պետական գրանցման համար պահանջվող փաստաթղթերի փաթեթը՝ ամբողջական տեսքով:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-011 <<Հողային իրավունք>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) բացատրի գույքի նկատմամբ իրավունքների գրանցման էությունը, բովանդակությունը և հասկացողությունները,

	2) բնութագրի անշարժ գույքի և դրա նկատմամբ իրավունքների օրենսդրական և իրավական ոլորտը, փաստաթղթա-իրավական ցուցանիշները, 3) բնութագրի կադաստրային գնահատման բովանդակությունը, 4) ներկայացնի իրավունքների պետական գրանցման ոլորտում տեղեկատվության տրամադրման կարգը, 5) ներկայացնի պետական գրանցման կասեցման, դադարեցման և մերժման կարգը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել գույքի նկատմամբ իրավունքների գրանցման էությունը, բովանդակությունը և հասկացողությունները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման իրավունքների բովանդակությունը, 2) ճիշտ է սահմանում գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման համակարգը, 3) ճիշտ է ներկայացնում գույքի նկատմամբ պետական գրանցման իրավունքները և սահմանափակումները, 4) ճիշտ է բացատրում գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման հասկացողությունները, 5) ճիշտ է ներայացնում գույքահարկի հարկման նպատակով արդյունաբերական, արտադրական նշանակության շինությունների ցանկը, 6) ճիշտ է ներայացնում գյուղատնտեսական արտադրական նշանակության շինությունների ցանկը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է անշարժ գույքի իրավունքի գրանցման վերաբերյալ հիմնական հասկացողությունները, որոնց դիմաց նա պետք նկարագրի դրանց բովանդակությունը և նշանակությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Գույքի տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման իրավունքների բովանդակությունը, գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման համակարգը, գույքի նկատմամբ պետական գրանցման իրավունքները և սահմանափակումները, գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման հասկացողությունները, գույքահարկի հարկման նպատակով արդյունաբերական, արտադրական նշանակության շինությունների ցանկը, գյուղատնտեսական արտադրական նշանակության շինությունների ցանկը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում առաջադրանքը:

	Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, իրավական նորմատիվային փաստաթղթեր, որոշումներ և արտադրությունում կիրառվող օրինակելի ձևաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Բնութագրել անշարժ գույքի և դրա նկատմամբ իրավունքների օրենսդրական և իրավական ոլորտը, փաստաթղթա-իրավական ցուցանիշները
Կատարման չափանիշներ	1) պետական գրանցման հիմնական սկզբունքները և խնդիրները ճիշտ է ներկայացնում, 2) պետական գրանցման սուբյեկտները ճիշտ է ներկայացնում, 3) պետական գրանցման փաստաթղթերը ճիշտ է ներկայացնում, 4) գույքի նկատմամբ իրավունքները և սահմանափակումները ճիշտ է ներկայացնում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի միջոցով: Ուսանողին հանձնարարվելու է անշարժ գույքի և դրա նկատմամբ իրավունքի օրենսդրական և իրավական ոլորտի և փաստաթղթա-իրավական ցուցանիշները բնութագրող հիմնական հասկացողությունները, որոնց դիմաց նա պետք է նկարագրի դրանց բովանդակությունը և նշանակությունը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Անշարժ գույքի պետական գրանցման հիմնական սկզբունքները և խնդիրները, պետական գրանցման սուբյեկտները, պետական գրանցման փաստաթղթերը, գույքի նկատմամբ իրավունքները և սահմանափակումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե տրված առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, գործնական հանձնարարությունների փաթեթներ, համապատասխան իրավական և օրենսդրական փաստաթղթեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3	Բնութագրել կադաստրային գնահատման բովանդակությունը
Կատարման չափանիշներ	1) կադաստրային գնահատման հիմնական սկզբունքները և խնդիրները ճիշտ է ներկայացնում, 2) գույքահարկը և հարկվող օբյեկտները ճիշտ է սահմանում, 3) բնակելի նշանակության շենքերի կադաստրային գնահատումը ճիշտ է կատարում, 4) գույքահարկից ազատվող օբյեկտները և սուբյեկտները ճիշտ է ներկայացնում, 5) առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինությունների գնահատման կարգը ճիշտ է ներկայացնում, 6) առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինությունների գնահատման կարգը ճիշտ է ներկայացնում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և գործնական հանձնարարականների հիման վրա: Թեստի միջոցով ստուգվելու է անշարժ գույքի կադաստրային գնահատման հիմնական հասկացությունների բովանդակության բնագավառում ուսանողի իմացությունը: Գործնական առաջադրանքի միջոցով ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել համապատասխան հաշվարկներ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Անշարժ գույքի կադաստրային գնահատման հիմնական սկզբունքները, առանձնահատկությունները և խնդիրները, գույքահարկը և հարկվող օբյեկտները, բնակելի նշանակության շենքերի կադաստրային գնահատումը, գույքահարկից ազատվող օբյեկտները և սուբյեկտները, առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինությունների գնահատման կարգը, առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինությունների գնահատման կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե տրված առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ: Թույլատրելի են ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, կադաստրային գնահատման ելակետային տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, իրավական, օրենսդրական փաստաթղթեր, որոշումներ, հանձնարարականներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել իրավունքների պետական գրանցման ոլորտում տեղեկատվության տրամադրման կարգը

Կատարման չափանիշներ	1) տեղեկատվության բովանդակությունը ճիշտ է ներկայացնում, 2) անշարժ գույքի կադաստրի տեղեկատվական տեխնոլոգիաները ճիշտ է ներկայացնում, 3) անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստրի բովանդակությունը ճիշտ է ներկայացնում, 4) անշարժ գույքի միավորի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ճիշտ է ներկայացնում:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ձևավորել անշարժ գույքի առնվազն 3 տարբեր միավորների նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման փաստաթղթային տեղեկություններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման համար պահանջվող տեղեկատվության բովանդակությունը, տեսակները, տեղեկատվության հավաքագրման մեթոդները, անշարժ գույքի կադաստրի տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստրի բովանդակությունը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, իրավական, օրենսդրական փաստաթղթեր, որոշումներ, հանձնարարականներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել պետական գրանցման կասեցման, դադարեցման և մերժման կարգը
Կատարման չափանիշներ	1) պետական գրանցման վարույթը իրականացնող մարմնի կողմից կասեցման դեպքերը ճիշտ է ներկայացնում, 2) պետական գրանցման վարույթը իրականացնող մարմնի կողմից դադարեցման դեպքերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) պետական գրանցման վարույթը իրականացնող մարմնի կողմից մերժման դեպքերը ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է բնութագրում ինքնակամ հողազավթում, ապօրինի կառուցապատում բնորոշումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական հանձնարարականների հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է տարբեր

	գործնական իրավիճակներ, ըստ որոնց նա պետք է կողմնորոշվի պետական գրանցման առումով վարույթն իրականացնող մարմնի համապատասխան քայլի ընտրության հարցերում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Պետական գրանցման վարույթը, իրականացնող մարմինները, անշարժ գույքի պետական գրանցման կասեցման դեպքերը, պետական գրանցման դադարեցման դեպքերը, ներկայացման ձևերը, անշարժ գույքի պետական գրանցման մերժման դեպքերը: Իժնական հողազավթում հասկացողությունը, բնութագիրը, ապօրինի կառուցապատում բնորոշումները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները կատարվում է անհրաժեշտ հիմնավորումներով:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, իրավական, օրենսդրական փաստաթղթեր, որոշումներ, հանձնարարականներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐԻ ՀՈՂԱՇԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ>>	
Մոդուլի դասիչը	ՀՌԿ-5-17-026
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ և գործնական կարողություններ հողաշինարարական, հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորման և լավագույն տարբերակների ընտրության համար:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-017 <<Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում>> մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) հաշվարկի հողակադաստրային միջոցառումների իրականացման համար պահանջվող կապիտալ ներդրումների

	արդյունավետությունը, 2) որոշի համախառն արտադրանքի արժեքը, արտադրական ծախսերը, զուտ եկամուտը, համախառն եկամուտը, 3) կատարի հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորում:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարմակարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Հաշվարկել հողակադաստրային միջոցառումների իրականացման համար պահանջվող կապիտալ ներդրումների արդյունավետությունը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում ներդրումների էությունը և դրա տնտեսական նշանակությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում և հաշվարկում բացարձակ արդյունավետության ցուցանիշները, 3) ճիշտ է վերլուծում և հաշվարկում հարաբերական արդյունավետության ցուցանիշները,
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական հանձնարարությունների միջոցով Գործնական հանձնարարությունների ընթացքում ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել կոնկրետ հողակադաստրային միջոցառման կապիտալ ներդրումների արդյունավետության հիմնավորում, ունենալով ելակետային տվյալներ և հաշվարկել բացարձակ և հարաբերական արդյունավետության ցուցանիշները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորման համար կապիտալ ներդրումների էությունը և դրա տնտեսական նշանակությունը, բացարձակ արդյունավետության ցուցանիշները մեկնաբանումը և հաշվարկը հարաբերական արդյունավետության ցուցանիշները, մեկնաբանումը հաճվարկը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական նյութեր, անհրաժեշտ տեղեկությունների տարբերակներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Որոշել համախառն արտադրանքի արժեքը, արտադրական ծախսերը, զուտ եկամուտը, համախառն եկամուտը

Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է հաշվարկում համախառն արտադրանքի արժեքը, 2) ճիշտ է հաշվարկում արտադրական ծախսերի մեծությունը, 3) ճիշտ է հաշվարկում համախառն եկամուտը, զուտ եկամուտը
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական հանձնարարություններ կատարելու հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել կոնկրետ առաջադրանքներ հաշվելով համախառն արտադրանքի արժեքը, արտադրական ծախսերը, զուտ եկամուտը, համախառն եկամուտը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորման ելակետային տվյալները, դրանց հավաքագրումը, միջոցառումների նախահաշիվների կազմումը, բացարձակ արդյունավետություն, համեմատական արդյունավետություն: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորում
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ընտրում նախագծային տարբերակները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում բերված ծախսերի բովանդակությունը, 3) ճիշտ է բացատրում արդյունավետ տարբերակների ընտրության հաջորդական քայլերը, 4) ճիշտ է հաշվարկում, շահույթի, եկամտաբերության մակարդակի և շահութաբերության մակարդակ ցուցանիշները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական հանձնարարություններ կատարելու հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել կոնկրետ հողակադաստրային միջոցառումն տնտեսական արդյունավետության գնահատում, ունենալով նախագծային տարբերակները, առավել արդյունավետ տարբերակի ընտրության հաջորդականությունը, դուրս բերելով տնտեսական արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները, հաշվելով, շահույթը, եկամտաբերության մակարդակը և

	շահութաբերության մակարդակը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Հողակադաստրային միջոցառումների տնտեսական արդյունավետության հիմնավորման ելակետային տվյալները, դրանց հավաքագրումը, միջոցառումների նախահաշիվների կազմումը, բացարձակ արդյունավետություն, համեմատական արդյունավետություն: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, գործնական հանձնարարությունները կատարում է մեթոդապես ճիշտ: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական և մեթոդական նյութեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ